

An aerial photograph of a rural landscape featuring green fields, forests, and a body of water in the distance. The sky is filled with large, white, fluffy clouds. Overlaid on the bottom half of the image is a network of white lines forming a complex geometric pattern of triangles and polygons.

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Majandusaasta aruanne 2013

Majandusaasta aruanne **2013**

Eleringi majandusaasta aruande tegevusaruanne

Juhatuse esimehe pöördumine	4
Majandusaasta kokkuvõte	15
Elektrivõrgu arendamine	19
Elektrituru arengud	22
Eesti elektrisüsteemi juhtimine	29
Elering ja keskkond	34
Eleringi teadus- ja arendustegevus	40
Elering ja ühiskondlik vastustus	46
Hea ühingujuhtimise tava	50

Juhatusesimehe pöördumine

TAAVI VESKIMÄGI

juhatuse esimees

Eesmärkideni jõudmise aasta

Elering AS on kasvanud nelja iseseisvuse aastaga Eesti Energia üksusest Balti üheks parimaks riigi äriühinguks. Eleringist on saanud Eesti elektrivarustuskindluse nurgakivi. Piisavate riikide vaheliste ühenduste puhul ei oma Euroopa Liidu liikmesriikide piirid enam tähtsust. Tarbija elektriga varustatuse Tallinnas tagab sama kindlusega nii Soomes Olkiluotos kui Narvas asuv elektrijaam. See on otsene ühenduste kasu tarbijale. Euroopa Liidu energiamajanduse visioon – ühtne võrk, ühtne turg – töötab Eesti huvides.

Iseseisev süsteemihaldur

Konkurentsiamet kinnitas koostöös Euroopa Komisjoniga 2013. aastal Eleringi vastavust Euroopa Liidu regulatsioonidest tulenevatele nõuetele ning andis ettevõttele õiguse tegutseda põhivõrguettevõtjast elektrisüsteemihaldurina Eestis. Euroopa Komisjoni hinnangul on majandus- ja kommunikatsiooniministeerium Eleringi aktsionäriõiguste teostajana ning rahandusministeerium Eesti Energia aktsionäriõiguste teostajana piisavalt eraldatud, et tagada piisav sõltumatus riigi õiguste täitmisel Eleringis.

Samuti on täidetud nõuded, mille kohaselt peab süsteemihaldur tagama turuosaliste võrdse kohtlemise, omama piisavaid vahendeid elektrisüsteemi juhtimiseks ja arendamiseks, andma teistele võrguettevõtjatele piisavat teavet ja tegema koostööd teiste riikide elektrisüsteemihalduritega.

Süsteemihalduri sõltumatus on esmane eeldus konkurentsipõhise elektrituru tekkimiseks. Ainult kõigi turuosaliste ühetaoline kohtlemine, lähtudes Põhjalaade-Balti ühtsest elektriturust, tagab pikemas vaates suurima ühiskondliku kasu. Viimased olulised sammud selleks on olnud EstLink 1 merekaabli omandamine ning ühiskondlikku kasu maksimeeriva ülekandevõimsuste jaotusmehhanismi rakendamine Eesti-Läti piiril.

Lisaks konkurentsiametile ja Euroopa Komisjonile on möödunud aastal Eleringi tegutsemist kas otsesemalt või kaudsemalt hinnanud ka teised. Näiteks riigikontrolli auditis äriühingute valitsemise kohta leidis Eleringi kohta äramärkimist, et üheksast auditeeritud äriühingust oli vaid ühe äriühingu nõukogu strateegia täitmist terviklikult ja igal aastal oma otsusega hinnanud – selline äriühing on Elering. Üle-euroopalisel põhivõrguettevõtjate efektiivsuse võrdluses saavutas Elering efektiivsuse poolest maksimaalse võimaliku tulemuse – 100%. Kui võrgutasude põhisealt on kujunenud ühiskonnas ekslik mulje võrguhalduse kallinemisest, siis uuring kinnitab, et elektrivõrgu opereerimise ühikukulud on Eleringil viimastel aastatel selgelt alanenud. Muu hulgas selgus uuringust, et Elering on võrgu tegelikku suurust arvestades väga väikse töötajate arvuga põhivõrguettevõtte. Uuritud põhivõrkude keskmiste näitajate põhjal võiks Eleringil olla võrgu suurust arvestades kolmandiku võrra enam töötajaid kui praegu.

Üle aegade parim majandustulemus

Lõppenud majandusaasta oli Eleringile üle aegade edukaim. Teenisime omanikule 49 miljonit eurot kasumit. Samal ajal investeerisime teenitud kasumi ja veel palju enam, kokku 203 miljonit eurot, tagasi Eesti elektrisüsteemi arengusse.

Lisaks tavapärasele, prognoositavatele tuludele, teenis Elering 14,2 miljonit eurot ülekandevõimsuse oksjoni tulu. Oksjonitulu on eelkõige mõeldud piiriülese ühendusvõimsuse tõstmiseks, kuid kuna Eesti-Läti kolmanda ühenduse ehitus on hetkel ettevalmistavas etapis, siis jagame teenitud tulu läbi madalamate võrgutasude tarbijale tagasi, et kümnendi lõpus võrgutasu põhiselt Eesti-Läti kolmas liin välja ehitada. Eleringi kohustus on likvideerida elektrikaubanduse füüsilised piirangud Eesti ja Läti vahel. Samas ei ole ülekandevõimsuse oksjoni tulu midagi sellist, millega saaks ja tohiks edaspidi kindlasti arvestada. Pole selge, millises mahus laekub oksjonitulu 2014. aastal ning seega ei saa eeldada, et ka järgnevatel aastatel ülekandeteenus samale tuluallikale tuginedes odavneks.

Suuprojektid lõpusirgel

2013. aasta detsembrist on EstLink 2 elektrituru käsutuses. EstLink 2 omab olulist mõju Eesti ja Soome vahelisele ülekandevõimsusele, parandades elektrituru toimimist ning suurendades ühtlasi varustuskindlust. EstLink 2 ülevõtmise järel on võimalik kahe riigi vahel

elektrit üle kanda varasema 350 megavati asemel 1000 megavatti. Suunal Soomest Eestisse on kuni Eleringi rajatava Kiisa avariireservelektrijaama teise etapi valmimiseni 2014. aastal ühenduse võimsus piiratud 860 megavatini. EstLink 2 projekti kogumaksumus on ligi 320 miljonit eurot, mis jaguneb Fingridi ja Eleringi vahel. Euroopa Liit toetab projekti 100 miljoni euroga.

2013. aasta sügisel lõpetasid Elering, Fingrid ja Nordic Energy Link kõnelused Eesti-Soome esimese elektritühenduse EstLink 1 omandi üle. Vastavalt allkirjastatud lepingule läks EstLink 1 omand 30. detsembrist üle süsteemihalduritele Elering ja Fingrid. Tehingu kogumaksumus oli 77,6 miljonit eurot.

Aasta lõpus andis Wärtsilä Eleringile üle Kiisa avariireservelektrijaama esimese etapi võimsusega 110 megavatti. Nüüd on Eleringil olemas vajalik avariivõimsus parima hinnaga Eestis.

Regionaalse elektrituru areng

Möödunud aastaga täitus esimene aasta täielikult avatud elektrituru Eestis. Aasta lõpuks omasid pea 80% tarbimiskohtadest lepingut elektri tarbimiseks. Ilma lepinguta on vaid väikese tarbimisega kliendid (maakodud, suvilad, jne). Tarbitud elektri koguselises arvestuses on lepingut omavate klientide tarbitud elektri kogus üle 90% kogu tarbimismahust. Aasta jooksul vahetas varem valitud müüjat umbes 6% tarbimiskohtadest. See pole kindlasti halb näitaja, arvestades, et

alles äsja toimus turu avamine ja esimene uue müüja valik. Aasta teises pooles oli näha aktiivsuse kasvu müüja vahetamisel.

Eesti turule kindlasti mitte ainuüksi ei mahu, vaid lausa peab uusi elektrimüüjaid tulema. Paljude turuosalistega konkurentsiturul jaoks on Eesti Energia osakaal lõppkliendi turul jätkuvalt liiga suur. Uuest aastast koos EstLink 2 käikumine kuga toimus põhimõtteline muutus, saame rääkida sisuliselt ühise turukorralduse ja ühiste hindadega Eesti-Soome elektriturust. Juba ühenduse prooviperioodil eelmise aasta lõpul ja selle alguses oli näha, et Põhjamaadest voogab Eesti kaudu Baltimaadesse varasemast suurem kogus elektrit. Samuti loob uus ühendus paremad eeldused selleks, et Eestisse tuleks juurde Põhjamaade elektrimüüjaid.

2013 aasta 3. juunil liitus Läti Nord Pool Spot (NPS) päev-ette elektribörsiga. See tähendas kõigi Balti riikide liitumist ühtse kauplemissüsteemiga. Veel enne seda, 15. märtsil, sõlmisid Balti süsteemihaldurid kokkuleppe selle kohta, kuidas hakkab Balti elektriturg toimima peale Läti liitumist NPS-ga, et maksimaalselt kasutada kaubanduseks ära Euroopa Liidu riikide vahelisi ühendusi ja kujundada välja läbipaistev ning ühtsete reeglite põhisel toimiv regionaalne elektriturg. Kokkulepe käib piiriüleste ühendusvõimsuste arvutamise ja jaotamise kohta nii Balti riikide omavalistel piiridel kui piiril Venemaa ja Valgevenega.

Eesti jaoks oli kõige olulisem saavutada kokkulepe, mis võimaldaks anda turu käsutusse maksimaalses ulatuses Eesti-Läti vahelisi ülekandevõimsusi, kus niigi on ebapiisavate ühendusvõimsuste tõttu eelkõige suvel piirangud kaubandusele. Kogu kolmandatest riikidest pärit elektri suunab NPS vastavalt Balti süsteemihaldurite kokkulepitud meetodikale NPS-i hinnapiirkonda Leedu-Valgevene piiril. Eesti ja Läti piirile Venemaa ga elektriga kauplemiseks võimsust ei anta.

Venemaa ühendelektisüsteemi mõju vähendamine

Vastavalt kolme Balti riigi peaministri 2007. aasta suvest pärinevale ühiskommünikeele, milles kinnitati kolme osapoole strateegilist eesmärki ühendada Eesti, Läti ja Leedu võrgud Mandri-Euroopa elektrivõrguga, viisid kolme Balti riigi süsteemihaldurid läbi teostatavusuuringu selle ettevõtmise maksumuse ning võimaliku ajagraafiku selgitamiseks. Uuringu olulisim järeldus on, et sünkroniseerimine Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga on tehniliselt teostatav. Vajalike investeeringute hulgas on seejuures üsna palju selliseid, mida tuleks mingil ajal teostada ka ilma otsest ümberühendamise eesmärki omamata. Samuti kinnitas uuring varasemat hinnangut, et uue suure ühikvõimsusega reaktoriga tuumaelektrijaama võimalik ehitus Leetu või Kaliningradi ning liitumine Mandri-Euroopa sünkroonalaga on olemuslikult vastandlikud protsessid.

Sünkroonala vahetamise ettevalmistusprotsess on pikk ja edasi tuleb liikuda sammhaaval. Sõltumata sellest, milline konkreetne tehniline lahendus Mandri-Euroopa sagedusalaga ühinemiseks valitakse, ei toimu sünkroonala vahetus enne 2025. aastat.

Kokkuvõttes

Elering on määratlenud ennast madala riskiprofiiliga ettevõtteks, mis tegutseb 100% reguleeritud äris tagamaks tarbijale kindlustunde energia varustuse olemasolust igal ajahetkel. 2013. aasta majandustegevus ja kõigi aastaks seatud eesmärkide saavutamine annab tugeva aluse uute, ettevõtte väärtust kasvavate arengusuundade käivitamiseks, arvestades ettevõtte missiooni, väärtusi ja riskiprofiili.

Ja kõige olulisem. Eleringi peamine kapital on siin töötavate inimeste unikaalsed teadmised, oskused ja kogemus. Eleringis lahkub seega igal õhtul peale tööd arvestatav osa põhivarast peaukse kaudu koju. Juhatus ülesanne on need inimesed järgmisel hommikul tuua tagasi tööle. Uute sihtide saavutamine on võimalik ainult hoides meie inimestel sära silmis!

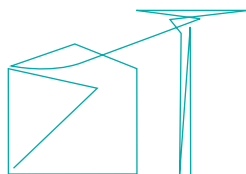
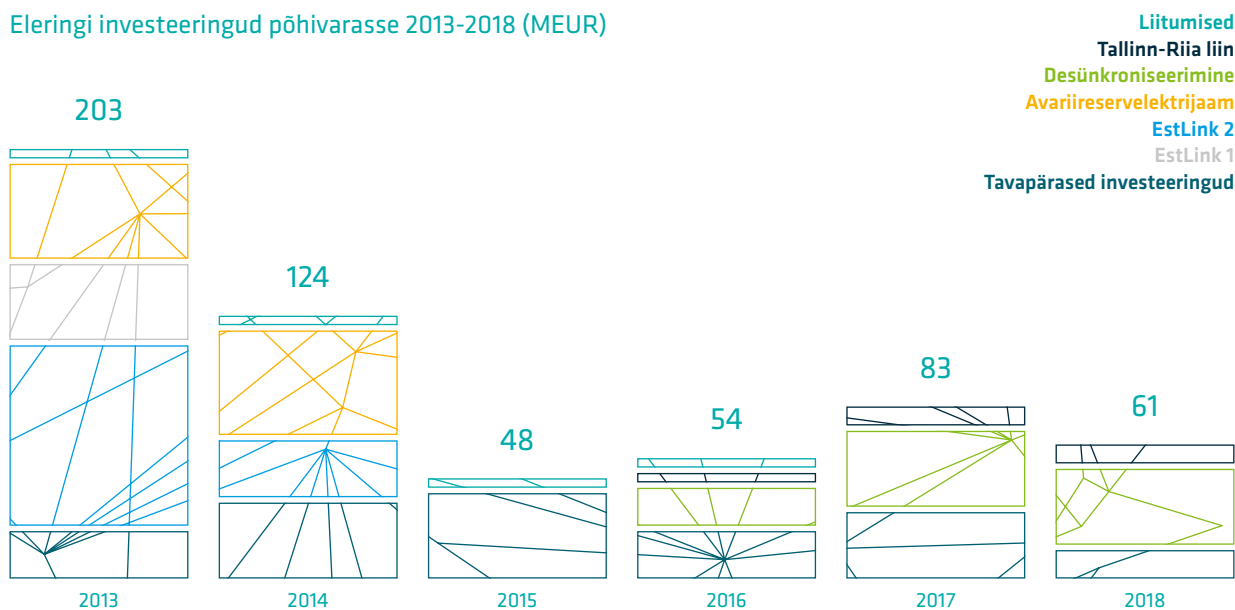
Eleringi lühituvustus

Elektrisüsteemihaldur Elering juhib reaalajas Eesti elektrisüsteemi ning vastutab selle toimimise eest. Meie ülesandeks on tagada tarbijatele igal ajahetkel kvaliteetne elekter. Selleks loome tingimused elektrituru toimimiseks ning ehitame ülepiirilisi ühendusi.

370

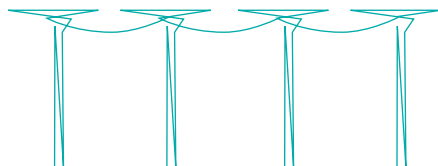
MEUR viie aasta Eleringi investeerimisprogramm

Eleringi investeeringud põhivarasse 2013-2018 (MEUR)

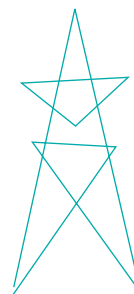

145

alajaama

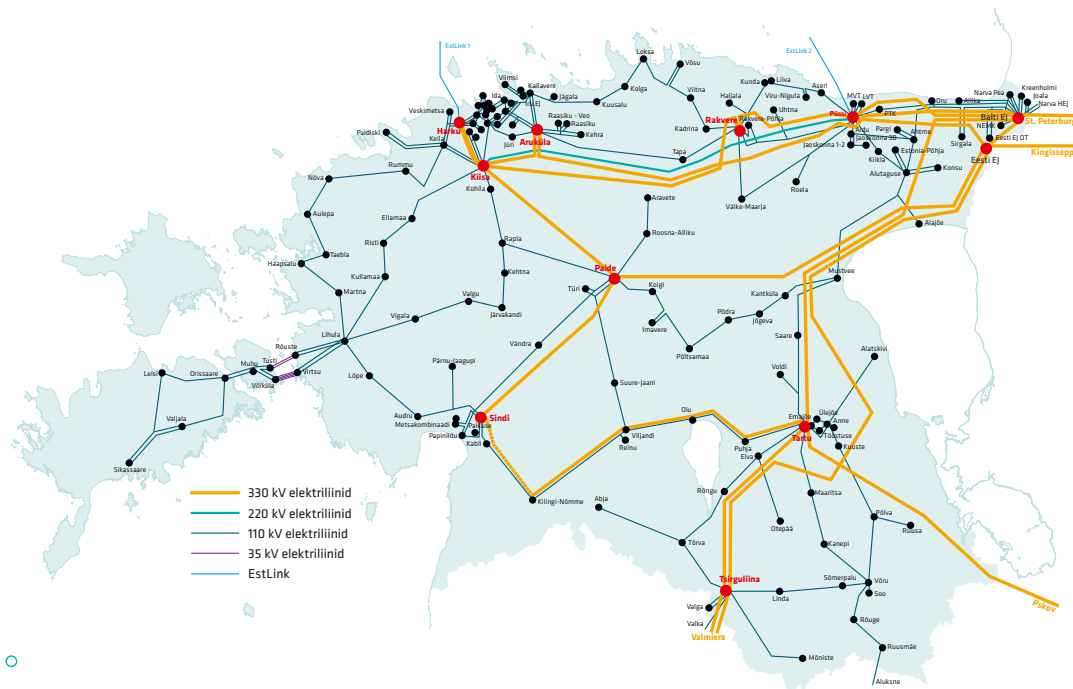

ülepiirilised ühendused
Soome, Läti ja Venemaaga

5223

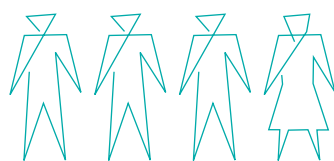
km kõrgepinge
õhu- ja kaabelliine

1000

MW EstLink 2 ühendusvõimsus Soomega

keskmine vanus **42**
keskmine tööstaaž **15**

147

töötajat, millest naiste osakaal 26%

Finantsnäitajad (MEUR)

	2010	2011	2012	2013
Tulud	89	94	109	134
Ärikasum	21	29	41	53
Puhaskasum	14	21	35	49

Laenud	186	222	227	312
Omakapital	160	190	225	274
Varad	419	486	516	671

EBITDA	44	50	64	77
Investeeringud põhivarasse	27	78	74	203
Dividendid	0	0	0	0

Suhtarvud

ROE	9,0%	11,7%	16,8%	19,6%
Omakapital/Varad	38%	39%	44%	41%
Neto Laenud/EBITDA	3,3	4,0	3,3	4,0

$$ROE = \frac{\text{Puhaskasum}}{\text{Aasta keskmine omakapital}}$$

Neto laenud = intressikandvad kohustused - raha ja raha ekvivalendid
EBITDA = Ärikasum + kulum

Eesti elektrisüsteemi võtmenäitajad

Elektribilanss

2013. aastal moodustas Eestis elektri tarbimine koos võrgukadudega kokku 8,06 TWh, mis on 1% võrra väiksem aastataguse perioodi tarbimisest. Elektri tarbimise languse peamiseks põhjuseks oli tavapärasest soojem talveperiood.

Elektri tootmine moodustas 2013. aastal Eestis kokku 11,66 TWh, mis on 11% rohkem kui aastal 2012. Elektri tootmine ületas sisemaist tarbimist koguni 45%, moodustades süsteemi aastaseks ülejäägiks 3,6 TWh.

Elektribilanss (GWh)

	2013	2012	Muutus
Elektri tootmine Eestis	11 655	10 459	11%
Eleringi võrku antud elektritootmine	11 410	9 200	24%
Taastuenergia tootmine Eestis	1 151	1 367	-16%
Välisliinidelt võrku antud elektrienergia	2 416	2 585	-7%
• sh võrku sisenenud elektrienergia Soomest	1 513	1 458	4%
• sh võrku sisenenud elektrienergia Läti ja Venemaa liinidelt	903	1 127	-20%
Võrku antud elektrienergia kokku	14 071	13 044	8%
Elektritarbimine Eestis	8 060	8 139	-1%
Eleringi sisemaine ülekandeteenus tarbimiseks	7 466	7 545	-1%
Eleringi võrgukaod	349	352	-1%
Välisliinidele võrgust väljunud elektrienergia	6 011	4 905	23%
• sh võrgust väljunud elektrienergia Soome	506	393	29%
• sh võrgust väljunud elektrienergia Läti ja Venemaa liinidele	5 505	4 512	22%
Võrku läbinud elektrienergia kokku	14 071	13 044	8%
Bilanss	3 595	2 320	55%

Elektribilansid Põhjamaades ja Baltikumis

Põhjamaade elektritoodang vähenes mullu 6% 380 TWh-ni. Norras ja Rootsis vähenes elektri tootmine 9%, Soome toodang jäi aasta varasemaga võrreldes samale tasemele. Tootmise langus tulenes nii vähenenud tarbimisest kui ka madalamast hüdroreservuaaride tasemest.

Ainsa erandina kasvas Põhjamaades elektri tootmine Taanis, kus see ületas 2012. aasta tulemust 13% võrra. Põhjamaade 2013. aasta summaarne elektribilanss kujunes 0,9 TWh ulatuses defitsiitseks. Samas 2012. aastal olid Põhjamaad eksportinud 15,8 TWh elektrienergiat.

2013. aastal kujunes Baltikumi elektritoodanguks 21,2 TWh, mida on 8% enam kui 2012. aastal. Ainsa erandina vähenes elektri tootmine Leedus. Eestis ja Lätis toodang kasvas.

Balti riikide summaarne elektrienergia defitsiit oli 2013. aastal kokku 4,7 TWh, vähenedes võrreldes eelmise aastaga 22%. Suurim oli defitsiit Leedus, mis importis 2013. aastal ligi 67% sisetarbitamiseks vajalikust elektrienergiast.

Elektrikaubandusbilanss

Piiriülene elektrikaubandusbilanss näitas sarnaselt aastataguse ajaga ekspordi Läti ja Leedu suunal ning elektrienergia importi Soomest. Eesti netoeksport kasvas aastases võrdluses 64%, moodustades kokku 3598 GWh.

Piiriülene neto-elektrikaubandus (GWh)

	2013	2012	Muutus
• sh eksport Eesti-Läti piiril	4 650	3 371	38%
• sh eksport Eestist Soome	-1 052	-1 183	-11%
Netobilanss	3 598	2 189	64%

2013. aastal jagunesid Eesti ekspordi osakaalud 2012. aastaga sarnaselt – eksport Eesti-Läti piiril moodustas 91% ning eksport Soome moodustas 9% Eesti koguekspordist. Importkogused Eesti-Läti piiril moodustasid 2013. aastal 38% koguimportist, import Soomest aga 62% koguimportist.

Piiriülene elektrikaubandus suundade lõikes (GWh)

	2013	2012	Muutus
Eksport kokku	6 207	4 841	28%
eksport Eesti-Läti piiril	5 639	4 413	28%
eksport Soome	568	428	33%
• sh eksport läbi elektribörsi	5 288	3 547	49%
• sh eksport kahepoolsete lepingutega	919	1 294	-29%
Import kokku	2 609	2 652	-2%
import Eesti-Läti piiril	989	1 041	-5%
import Soomest	1 620	1 611	1%
• sh import läbi elektribörsi	2 008	2 392	-16%
• sh import kahepoolsete lepingutega	601	261	130%
Bilanss	3 598	2 189	64%

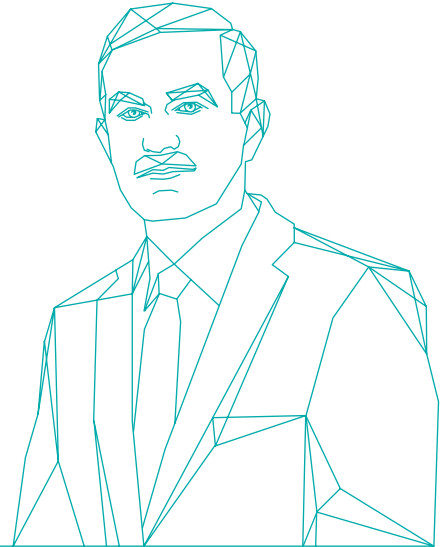
* Piiriülene elektrikaubandusbilanss moodustub bilansihaldurite poolt bilansiplaanidega esitatud määratud tarnetest ning elektribörsi korraldaja poolt esitatud tarnetest. Piiriülene elektrikaubandusbilanss ei sisalda süsteemi eabilanssi ja piiriüleseid reguleerimistarneteid.

** 2013. aasta juunikuus avas Nord Pool Spot Läti hinnapiirkonna, asendades seni Eesti-Läti piiril ajutise lahendusena tegutsenud NPS ELE hinnapiirkonna. Sellest tulenevalt on elektrikaubandus Leeduga kajastatud Eesti-Läti piiril summaarse kaubanduskogusega.

An aerial photograph of a vast forest. The trees are in various stages of autumn, with many showing yellow and orange foliage, while others remain green. A dark lake is visible on the left side of the image. Overlaid on the image are several white geometric lines that form a series of interconnected shapes, including a large trapezoid at the top and several triangles and polygons below it. The text 'Majandusaasta kokkuvõte' is centered in the upper part of the image.

Majandusaasta kokkuvõte

PEEP SOONE

juhatuse liige

Ettevõtte lõpetas majandusaasta tuludega 134,4 miljonit eurot, võrreldes 2012. aasta 109,5 miljoni euroga.

Suurima osa (82%) tuludest andis võrgutegevus, mis on vastavalt seadusele reguleeritud tegevusala. Võrguteenuse kliente on Eleringil Eestis kokku 29, neist viis jaotusvõrguettevõtjat, kaheksa suurtarbijat ning 16 elektritootjat. Lisaks laekub oluline osa võrgutegevuse tuludest piiriülese ülekandevõimsuse oksjonitelt. Oksjonitulu tekib olukordades, kus elektri ülekande-

soove Euroopa Liidu naabermaadesse on suuremas mahu, kui on tehniliselt võimalik üle kanda. Sellises olukorras müüakse

Majanduslikult edukaim aasta Eleringi ajaloos

ülekandevõimsusi turuosalistele erinevate mehhanismide kaudu. Sel viisil saadud tulu lahutatakse maha järgmise perioodi tariifide arvutamisel.

Võrgutegevusest suuruselt järgmine tululiik oli bilansiteenus 15%-ga. Selleks, et elektrisüsteemis oleks stabiilne elektrisagedus, peab süsteem olema tasakaalus, st tootmine võrduma igal ajahetkel tarbimisega. Selleks aga peavad kõik turuosalistes olema samamoodi tasakaalus ning enamus neist ostabki oma elektribilansi tasakaalustamise teenust sisse bilansihalduritelt. Elering omakorda osutab bilansihalduritele nende

energiabilansi tasakaalustamise teenust. Bilansiteenusel ei ole praktiliselt mõju Eleringi kasumile, sest bilansiteenuse hind arvutatakse nii, et sellest teenitav tulu kataks ära selle osutamiseks vajalikud kulud.

Tulude 24,9 miljoni euro suuruse kasvu peamised põhjused olid:

- ülekandevõimsuse oksjonitulud (10,2 miljonit eurot);
- riigisisese võrguteenuse tulud (9,0 miljonit eurot);
- bilansiteenus (6,8 miljonit eurot).

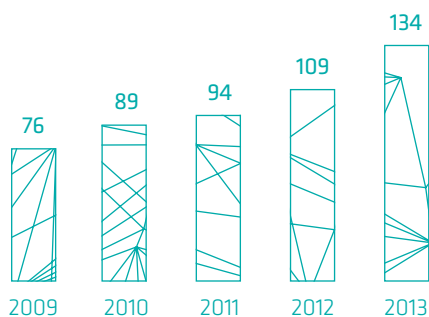
Ärikulud olid kokku 81,1 miljonit eurot, kasvades 12,9 miljoni euro võrra. Peamised kulude tõusu põhjused olid:

- bilansienergia ostu mahu suurenemine (6,1 miljonit eurot);
- kaoelektri ostuhinna tõusust tingitud kulude kasv (5,2 miljonit eurot) seoses riiklikult reguleeritud elektrihinna kadumisega alates aastast 2013.

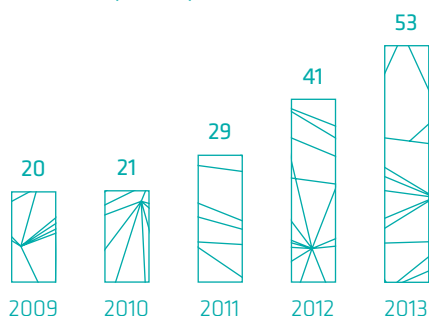
Ärikasum oli kokku 53,3 miljonit eurot, võrreldes 41,3 miljoni euroga aasta varem.

Neto finantskulud vähenesid 2012. aastal 6,4 miljonilt 4,4 miljoni euroni 2013. aastal. Vähenemine oli tingitud peamiselt kapitaliseeritud intresside kasvust 2,6 miljoni euro võrra. Vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele tuleb teatavate investeeringute soetamiseks vajaliku võõrkapitali intressikulu lisada

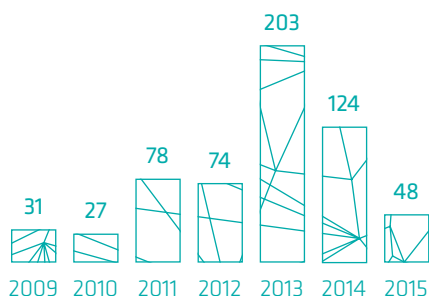
Tulud (MEUR)

Ärikasum (MEUR)

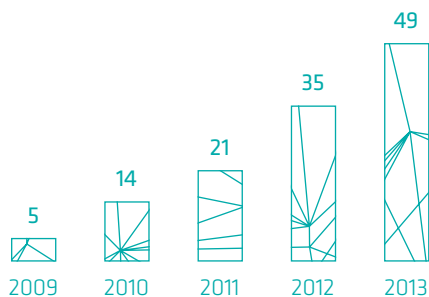

Investeeringud põhivarasse* (MEUR)

* Arvelevõetud soetusväärtuses

Puhaskasum (MEUR)

investeeringu soetusmaksumusele ja see ei kajastu kasumiaruandes intressikuluna.

Puhaskasum oli 49,0 miljonit eurot, võrreldes 34,9 miljoni euroga aasta varem.

Finantseerimine

Rahavoog äritegevusest oli 80,5 miljonit eurot, kasvades aastaga 80%. Varade soetuseks kulus 188,3 miljonit eurot, võrreldes 77,7 miljoni euroga aasta varem. Äritegevuse rahavoog ja investeeringute vahe kaeti deposiitide ja raha vähendamise arvelt (22,8 miljonit eurot) ja laenude väljavõtmisega Euroopa Investeeringupangalt (75 miljonit eurot) ning Põhjamaade Investeeringupangalt (10,0 miljonit eurot).

Aasta 2013 oli investeeringute mahu mõttes rekordiiline – minevikus pole olnud ja lähitulevikus ei ole ette näha ühe aasta jooksul võrreldavas mahus investeeringuid.

Investeeringute rekordaasta Eleringile

Eleringil on võimalus 2014. aastal välja võtta laenusid

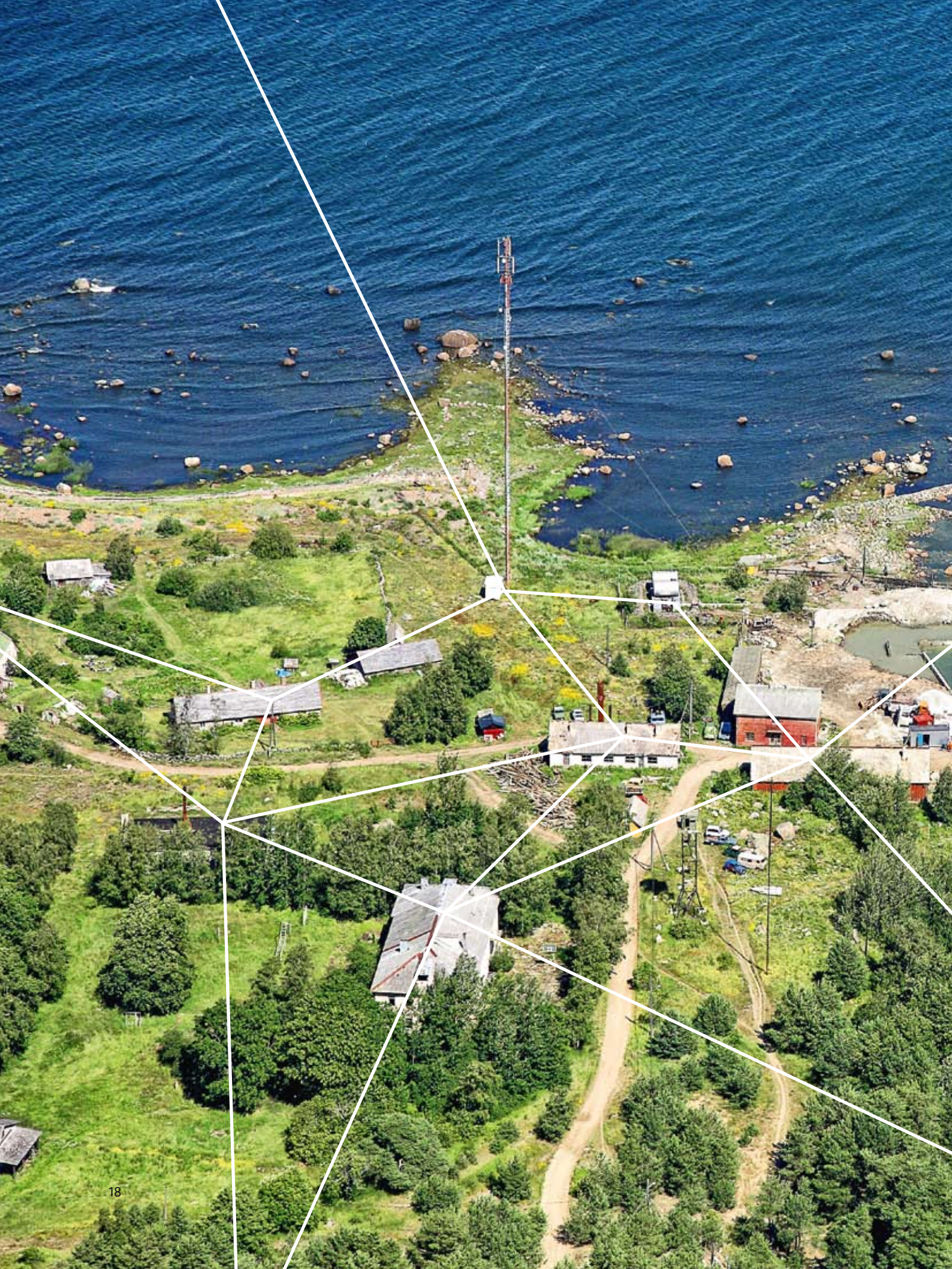
Põhjamaade Investeeringupangalt (35 miljonit eurot) ning toetust Euroopa Liidult (35 miljonit eurot) Eesti ja Soome vahelise alalisvooluühenduse EstLink 2 finantseerimiseks.

Reitinguagentuur Moody's kinnitas jätkuvalt Eleringi kõrget pikaajaliste võlakohustuste krediitireitingut tasemel A3/stabiilne, mis võimaldab vajadusel ka kapitaliturgudelt raha kaasata. Moody'se poolt avaldatud võrdlusgrupis

(reguleeritud elektri ja gaasi infrastruktuur) asub Elering oma reitinguga väga heal positsioonil – kõrgem

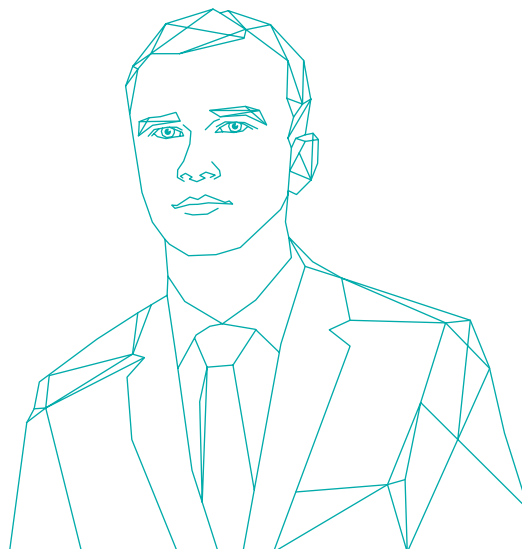
reiting on 15%-l, sama 17%-l ja madalam 68%-l elektri ja gaasi infrastruktuuri ettevõtetest. Meie eesmärgiks on ka edaspidi säilitada A-taseme krediitireiting.

Stabiilne kõrge krediitireiting

Elektrivõrgu arendamine

KALLE KILK

juhatuse liige

Põhjamaade inimesed on aastasadu jälginud elukorraldust, mis sunnib läbi kevade, suve ja sügise tegema ettevalmistusi eesootava karmi talve üleelamiseks. 2013. aastat võib Eleringi elektrivõrgu arendamise kontekstis võrrelda maarahva sügistöödega – noppisime tehtud tööde vilju. Mitmed varustuskindluse jaoks üliolulised suurinvesteeringud, millega oleme aastaid pingeliselt ametis olnud, on nüüdseks kantud valminute nimekirja.

Eesti elektrisüsteemile suurimat mõju avaldas kahtlemata 2013. aasta detsembri algusest elektrituru kättesse antud teine alalisvooluühendus Eesti ja Soome vahel, EstLink 2. Juba kaabli kasutuselevõtu esimestest

EstLink kolmekordistas Eesti-Soome vahelise elektri ülekandevõimsuse

päevadest alates oli märgata, kuivõrd oli täiendavat võimsust riikide vahele tegelikult vaja – EstLink 2 koormatus, mis kujuneb välja elektribörsi nõudlustest ja pakkumistest erinevates turu-

piirkondades, on olnud märkimisväärne. Lisaks fakteile, et EstLink 2 kolmekordistas Eesti ja Soome vahelise ülekandevõimsuse elektrituru tarbeks normaalolukordades, tähendab ühe ühendusliini asemel kahe liini

olemasolu seda, et elektrisüsteemi varustuskindluse tagamise võimekus eriolukordades suureneb hüppeliselt. Elering sai 2013. aasta viimastel päevadel ka EstLink 1 omanikuks – merekabel osteti koos Soome põhivõrguettevõtja Fingridiga välja selle seniselt omanikult, firmalt Nordic Energy Link. Seega on kogu Eesti ja Soome vaheline elektrivõrk avalikes huvides tegutsevate põhivõrguettevõtjate hallata.

Kiisale ehitatavast avariireservelektrijaamast võeti 2013. aastal kasutusse esimene etapp võimsusega 110 MW. Selle tulemusena ei ole Eleringil tarvis enam reserve osta Läti elektritootja Latvenergo käest ning lisaks sellest tulenevale majanduslikule efektile on

Tallinna läheduses asuva reservjaama abil võimalik end senisest kindlamalt tunda ka sisemaise elektrivõrgu võimalike avariide korral.

Avariireservelektrijaama teise etapi valmimiseks aastal 2014 tehti möödunud aasta jooksul samuti ära valdav enamused seadmete tootmise ning paigaldamise tööd. Järele on jäänud vaid ühendamise, reguleerimise ning testimisega seotud tegevused. Pärast 140 MW võimsusega teise etapi kasutuselevõttu saab lõpetatuks lugeda ka

Kiisa AREJ teine etapp valmib lõplikult 2014. aasta sügisel

EstLink 2 projekti, kuna see osa avariireservelektrijaamast katab kaabli suurest ühikvõimsusest tuleneva täiendava reservi vajaduse. Kuni reservjaama teine etapp veel kasutatav pole, on Eesti ja Soome vaheliste ühenduste kasutatav võimsus Eesti suunas piiratud 860 MW-le. Pärast jaama lõplikku valmimist see piirang kaob ning kogu 1000 MW võimsus on normaalolukorras kasutatav nii põhja- kui lõunasuunaliseks kaubanduseks.

Tartu-Viljandi-Sindi 330/110 kV liini ehitus jõudis 2013. aasta lõpul üsna Sindi linna külje alla. Kablist Sindini ulatuva viimase lõigu tööde lõpetamise järel saab 2014. aastal Lääne-Eesti toitekindlus märkimisväärselt lisa. Harku-Lihula-Sindi liini ehituse ettevalmistamise käigus on koostöös maavalitsustega aktiivselt käimas planeeringute koostamine. Selle liini valmimine aastaks 2020 on oluline nii Eestisisese varustuskindluse tagamiseks kui ka riikidevaheliste elektriühenduste tugevdamiseks. Harku ja Sindi vahele tugeva sideme loomine on osa Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektriliini ehitamisest, mis on omakorda lisaks elektrikaubanduse võimaluste parendamisele oluliseks eelduseks Baltimaade elektrisüsteemide ühendamiseks Mandri-Euroopa sünkroonpiirkonnaga kaugemas tulevikus.

Eespool mainitud mahukamate investeeringute kõrval jätkusid olemasolevate alajaamade ning elektriliinide uuendustööd – nõndanimetatud tavapärase investeeringute rahaline maht ulatus 2013. aastal 22 miljoni euroni. Selle summa ulatuses teostati väiksemaid uuendustöid alajamades, hangiti vanade jõutrafode asemele uusi ja paigaldati amortiseerunute asemele uusi elektriliine. Kui sõlmajaamade renoveerimise

poolst oli tegu pigem vahe-aastaga, mil valmistati ette mitmeid edaspidiseid objekte, siis liinide osas said juba täishoo sisse maakaabli paigaldustööd Tallinna kesklinna piirkonnas.

Lisaks amortiseerunud ja keskkonnaohtlike ölisalisaldusega kaablite väljavahetamisele ohutumate plastisolatsiooniga kaablite vastu, on alanud ka tööd amortiseerunud õhuliinide väljavahetamiseks maakaablite vastu.

Võrguteenuse tarbija tariifi eest finantseeritavate investeeringute kõrval teostati võrguehituse töid ka liitujate initsiatiivil. Nii olemasolevatele kui uutele klientidele ehitati liitumislepungute põhiselt uusi ühendusvõimsusi ligi nelja miljoni euro mahus.

Möödunud aasta pakkus ilmastikutingimuste poolest elektrivõrkudele omajagu väljakutseid. Esines mitmeid tugevaid torme, samuti registreeriti keskmisest märgatavalt suurem kogus pilv-maa välgulööke. Kuigi Eleringi võrgu töökindlust näitavad mõõdikud annavad kinnitust rahutust aastast (elektriseadmete väljalülitumisi esines võrgus rohkem, kui loota võis), on hea meel tõdeda, et tarbijate elektriga varustamist häirisid loodusjõud ja tehnilised viperused siiski vähem ja tarbijatele andmata energia kogus kujunes märgatavalt väiksemaks keskmisest. Nii andmata energia kui ka seadmete väljalülitumiste mõõdikud on paremuse poole suunduva trendiga ja sihipärase tegevuse tulemusena on eeldatavasti võimalik seda joont ka edaspidi hoida. Selleks väljatöötatud liinide töökindluse parandamise plaani raames laiendati näiteks aasta jooksul liinitrasse ligikaudu 250 ha ulatuses, korrastati gabariite ühel olulisemal lõunasuunalisel 330 kV liinil Balti alajaamast Tartusse, samuti teostati mitmetes alajaamades üksikseadmete vahetusi.

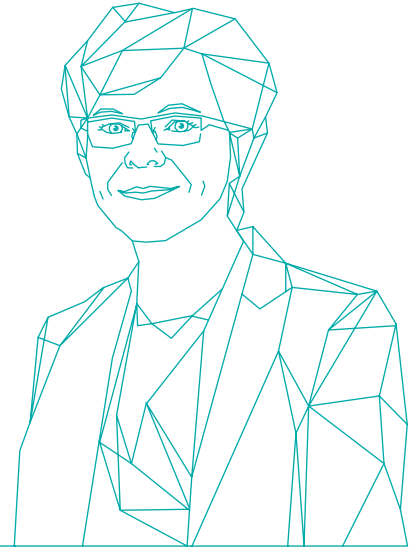
Kokkuvõtlikult võib Eleringi 2013. aastat pidada elektrivõrgu arengu jaoks põnevaks ja edukaks. Pidades silmas, et Eleringi varade hulk on vaid mõne aasta jooksul ligikaudu kahekordistunud, võib tõdeda, et vastutustundlikule peremehele toob see ilmselgelt piisavalt tõsiseid väljakutseid ka edaspidiseks.

Tallinnas alustati amortiseerunud õhuliinide väljavahetamist maakaablite vastu

Elektrituru arengud

INGRID ARUS

elektriturude osakonna juhataja

2013. aasta alguses oli Eleringi põhitähelepanu Eesti kontekstis suunatud elektri vabaturule üleminekule. 2012. aasta jooksul said meiepoolsed ettevalmistused tehtud, põhilise ressursi võttis aga teooria rakendamine tegelikkuses.

Andmeladu

Meile pandud ülesanne – välja töötada ja rakendada andmevahetuse platvorm ehk Andmeladu – sai edukalt lõpule viidud. Andmelao loomise ja edasise arenduse eesmärgiks oli ja on toetada avatud elektrituru efektiivsemaks toimimiseks mõeldud protsesse, eelkõige

Turu avanemise hetkeks oli 52% tarbimiskohtadest sõlmitud elektri-leping – parim tulemus Euroopas

suure tõenäosusega on parim tulemus kogu Euroopas vabaturule üleminekul. Turule lisandusid uued elektrimüüjad, mis selle olukorra võimalikuks tegid ja konkurentsi elektriturul selgelt suurendasid.

tarnijavahetust, mõõteandmete edastamist võrguettevõtjalt müüjani ja kliendilepingute haldamist.

Andmelao toel oli 2013. aasta alguseks sõlmitud elektrileping 52% tarbimiskohtadest, mis

Elektrilepingut omavate tarbimiskohtade arv suurenes Andmelao statistika järgi 2013. aastal veel ligi 90 000 võrra.

Üldteenusele jäänud klientide osa kogutarbimisest vähenes mullu 7%-ni. Reeglina on tegemist väikeste kodutarbijatega.

Bilansihaldurite bilansiportfellide 2013. aasta keskmised turuosad, mis sisaldavad nii võrguettevõtjate võrgukadusid kui ka üldteenuse korras tarbitud elektri koguseid, on toodud tabelis.

Osakaal elektrisüsteemi tarbimisest	2013 keskmine
Eesti Energia AS bilansiportfell	71,9%
Elektrum Eesti OÜ bilansiportfell	10,7%
Baltic Energy Services OÜ bilansiportfell	9,1%
• sh VKG Energia osakaal	1,9%
• sh 220 Energia OÜ osakaal	1,7%
• sh VKG Elektrivõrgud OÜ osakaal	1,2%
• sh TS Energia OÜ osakaal	1,1%
• sh Sillamäe SEJ AS osakaal	0,8%
• sh AS Loo Elekter osakaal	0,2%
Nordic Power Management OÜ bilansiportfell	2,4%
• sh Imatra Elekter AS osakaal	1,4%
• sh Eesti Gaas AS osakaal	0,1%
Elektrimüügi AS bilansiportfell	1,4%
Inter Rao Eesti OÜ bilansiportfell	0,2%
Eleringi võrgukaod bilansiportfell	4,3%

Regionaalne areng

Regionaalsel tasandil oli Eleringi tegevuse fookuses eelkõige piiriüleste võimsuste jaotamine ja arvutamine nii Baltisestel piiridel kui piiridel kolmandate riikidega.

Kolmepoolne süsteemihaldurite vaheline kokkulepe sai allkirjad 2013. aasta 15. märtsil. Vastavalt kokkuleppele jaotatakse kogu piiriülene võimsus Balti riikide vahel kaudsel oksjonil Nord Pool Spot (NPS) platvormil. Kolmandate riikide piiril kauplemiseks antav võimsus jaotatakse samuti NPS-i poolt Leedu-Valgevene piirile moodustatud pakkumispiirkonnas. Eesti-Venemaa ja Läti-Venemaa piirile võimsust kauplemiseks ei anta.

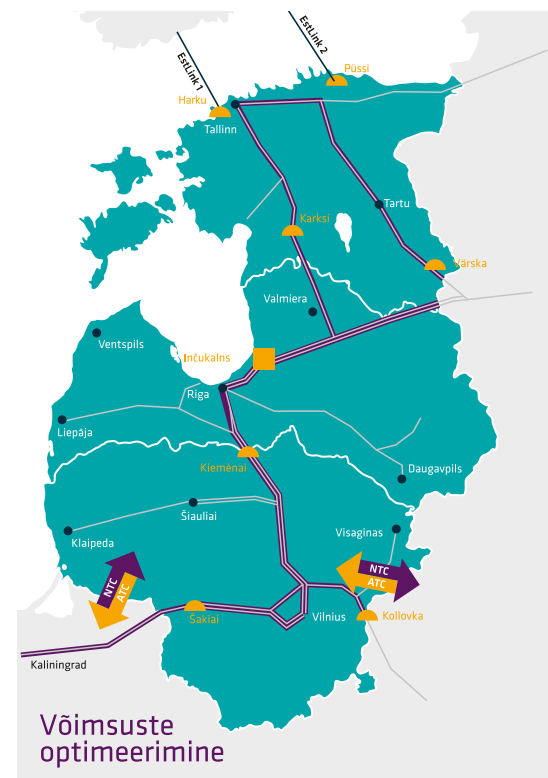
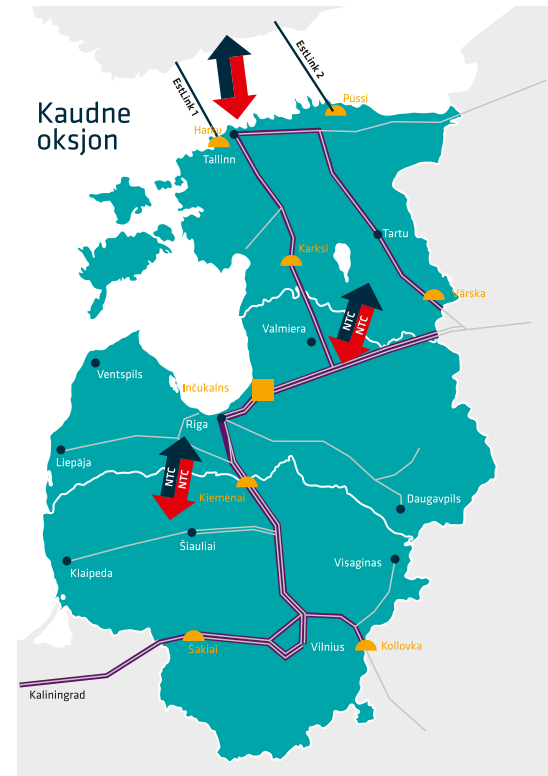
Kolmepoolses lepingus sisalduvad põhimõtted said heakskiidu enne rakendamist Balti regiooni reguleerivate poolt. Samas toodi välja, et süsteemihaldurite kohustus on jälgida ülekoormuseid piiridel ning nende esinemisel võtta kasutusele lisameetmed turuosaliste riskide maandamiseks. Vastavalt kokkuleppele töötasime koostöös turuosalistega ja Läti süsteemihalduriga Augstprieguma tikls (AST) välja toote, mis sai nimeks limiteeritud PTR (Physical Transmission Right).

Limiteeritud PTR-de oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti elektrisüsteemihaldurite Elering ja AST kokkuleppe kohaselt rakendatakse alates 2014. aastast Eesti ja Läti vahelisel piiril lisaks kaudsele oksjonile võimsuste otsest jaotusmehhanismi, mis võimaldab turuosalistel täiendavalt maandada piirkondadevahelist hinnariski ja/või vältida hinna volatiilsust. Esimene oksjon toimus 13. detsembril ja sellel osales seitse turuosalist, kellest nelja pakkumised osutusid edukaks.

PTR-id Eesti-Läti piiril aitavad turuosalistel täiendavalt maandada piirkondadevahelist hinnariski

Piiriüleste võimsuste jaotamismehhanismide skeem Baltikumi piiridel

PTR-ide müük toimub võimsuse kohustusliku tagasimüügi tingimustel. Süsteemihaldurid maksavad turuosalisele tagasi ostetud ülekandevõimsuse eest tasu, mille suurus on võrdne elektri börsihinna erinevusega vastaval perioodil NPS Eesti ja Läti hinnapiirkonna vahel. Süsteemihaldurid annavad turuosalistelt tagasi ostetud ülekandevõimsuse NPS-ile jaotamiseks päev-ette turul. Seega ei vähenda kasutuselevõetav jaotusmehhanism NPS-i poolt jaotatud ülekandevõimsuste kogumahtu.

NPS Eesti hinnapiirkonna 2013. aasta kokkuvõte

- NPS Eesti hinnapiirkonna keskmine hind 2013. aastal oli 43,14 EUR/MWh;
- Põhjamaade elektribörsi süsteemi keskmiseks hinnaks kujunes 38,10 EUR/MWh;
- Eesti turuosalised ostsid 2013. aastal päev-ette ja päevasiseselt turult siseriikliku tarbimise katteks elektrienergiat kokku 91,3% ulatuses tarbimisest ehk 7,3 TWh;
- 3. juunil suleti NPS ELE hinnapiirkond ja päev-ette kauplemiseks avati NPS Läti hinnapiirkond;
- Seoses NPS Läti hinnapiirkonna avanemisega lõpetati juunis 2013 võimsusoksjonite korraldamine Eesti ja Läti vahelistele ülekandevõimsustele ning kogu võimsus antakse Elering ja AST poolt kaudsete oksjonitega jaotamiseks NPS-ile;
- NPS Eesti ja NPS ELE/Läti hinnapiirkondade hinnad ühtisid päev-ette turul 67% tundidest;

- NPS Eesti ja NPS Soome hinnad ühtisid päev-ette turul 69% ajast;
- Alates 6. detsembrist on prooviperioodi raames turu kasutuses Eesti ja Soome hinnapiirkondi ühendav EstLink 2 merekaabel, mis tagab suunal Soomest Eestisse ülekandevõimsust maksimaalselt 850 MW ja Eestist Soome 1000 MW.

2013. aastal olid NPS elektribörsil kõrgeimad hinnad Baltimaade hinnapiirkondades (NPS Eesti, ELE/Läti ja Leedu). Jaanuarist maini olid NPS süsteemi- ja Eesti hinnad võrdsel tasemel. Suuremad NPS Eesti hindade erinevused NPS süsteemihinnast esinesid pärast NPS Läti hinnapiirkonna avanemist, mis kattus ka suveperioodi algusega. Balti riikide elektri hindu määravaks teguriks oli suur nõudlus Lätis ja Leedus, kus eelkõige suvisel perioodil ei ole piisavalt konkurentsivõimeliste hindadega tootmisvõimsusi (hüdroenergia vähesus ja koostootmisjaamad töötavad suvisel perioodil madalal koormusel).

Erinevalt eelmistest aastatest esines 2013. aastal märkimisväärne hinnaerinevus NPS Eesti ja NPS Läti/ELE hinnapiirkondade vahel ka septembris ja oktoobris. Hinnaerinevuse põhjuseks oli osalt Eesti ja Läti vahelise ülekandevõimsuse vähenemine tulenevalt liinide hooldustööde nihutamise suvest sügisesse, kuid eelkõige oli mõjutajaks Läti ja Leedu turule tehtavate müügipakkumuste vähesus.

2013. aastal NPS Eesti ja ELE/Läti piirkondade hinnad ühtisid 67% tundidest ning NPS Eesti ja Soome hinnad olid võrdsed 69% ajast (2012. aastal 63%). Eesti keskmine hind oli 2013. aastal 1,98 EUR/MWh kõrgem Soome keskmisest hinnast ja perioodi 3. juuni kuni 31. detsember 9,26 EUR/MWh madalam NPS Läti keskmisest hinnast.

NPS Eesti

	2013	2012	2011
Elektrituru avatus (%)	100 %	37,6 %	33,2 %
Vabatarbijaid	kõik	213	201
NPS EE ostetud elektrienergia kogus (TWh)	7,3	6,0	4,6
NPS EE müüdüd elektrienergia kogus (TWh)	10,7	4,9	5,8
Ülekoormustulu Eesti ja Soome vaheliste ülekandevõimsuste kaudselt oksjonilt (MEUR)	7,40	12,94	19,58
Ülekoormustulu Eesti ja Läti vaheliste ülekandevõimsuste kaudselt oksjonilt (MEUR)*	28,24	6,52	-
Ülekoormustulu Eesti ja Läti vaheliste ülekandevõimsuste otseselt oksjonilt (MEUR)**	0,17	1,54	0,40

* Alates NPS ELE hinnapiirkonna loomisest 18. juunist 2012

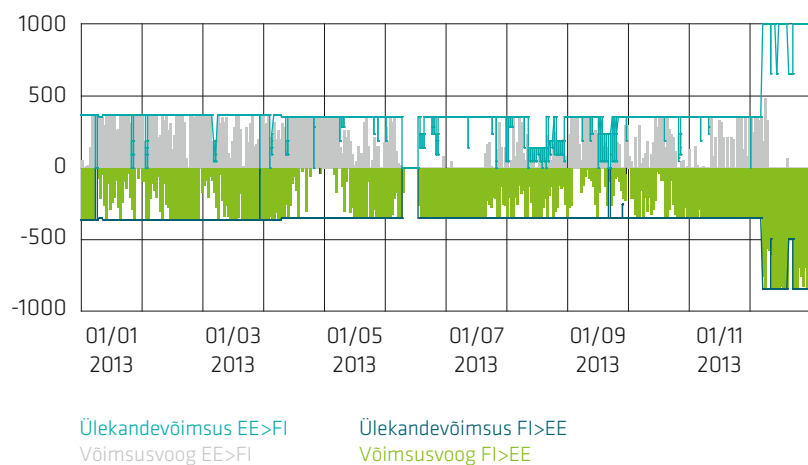
** Alates 3. juunist 2013 jaotatakse kogu võimsus NPS kaudselt oksjonil

2013 (EUR/MWh)	Keskmine hind	Max hind	Min hind	Keskmine hind 2012
NPS Süsteem	38,10	109,55	1,38	31,20
NPS Soome	41,16	210,01	1,38	36,64
NPS Eesti	43,14	210,01	5,08	39,20
NPS Läti*	52,40	210,01	5,08	-
NPS ELE*	42,84	109,55	8,75	42,63**
NPS Leedu	48,93	210,01	3,09	45,50**

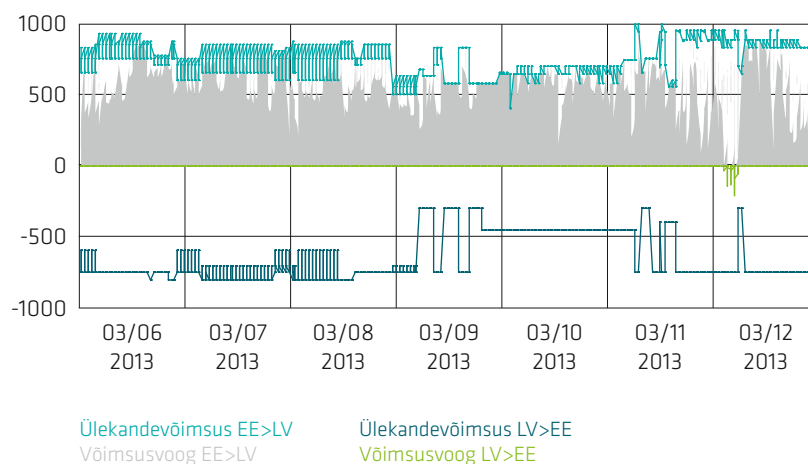
* NPS Läti hinnapiirkond avati alates 3. juunist 2013 ja samaaegselt suleti NPS ELE hinnapiirkond

** NPS ELE ja Leedu hinnapiirkonnad avati 18. juunil 2012

Eesti ja Soome vahelised võimsusvood 2013. aastal (MW)

Eesti ja Läti vahelised võimsusvood 2013. aastal (MW)

2013. aastal olid võimsusvood Eestist Soome ja Soomest Eestisse küllaltki vahelduvad, kuna NPS Eesti ja Soome hinnad ühtisid aastast 69% ajast ehk 6060 tunnil. 10.-19. juunini teostati planeeritud hooldustöid EstLink 1 merekaabli, mistõttu kauplemist Eesti ja Soome vahel ei toimunud.

Eesti ja Läti vahelised võimsusvood olid 2013. aastal valdavalt suunaga Eestist Lätti ja vaid Läti suurvee ajal oli suund vastupidine. Kuni 3. juunini 2013. aastal jaotati 20% Eesti ja Läti vahelisest ülekandevõimsusest Eesti ja Läti põhivõrguettevõtjate Eleringi ja AST poolt nädalaste võimsusoksjonitega ja 80% NPS päev-ette turul kaudsel oksjonil. Alates 3. juunist jaotatakse kogu võimsus NPS poolt kaudsel oksjonil.

2013. aastal olid NPS Eesti ja NPS Läti ühendused päev-ette kauplemise tulemuste põhjal maksimaalselt jaotatud 33% tundidest. Seejuures ülekandevõimsuste tegelik puudujääk pärast päevisest kauplemist tekkis 10% tundidest.

Elbas - päevisene kauplemine

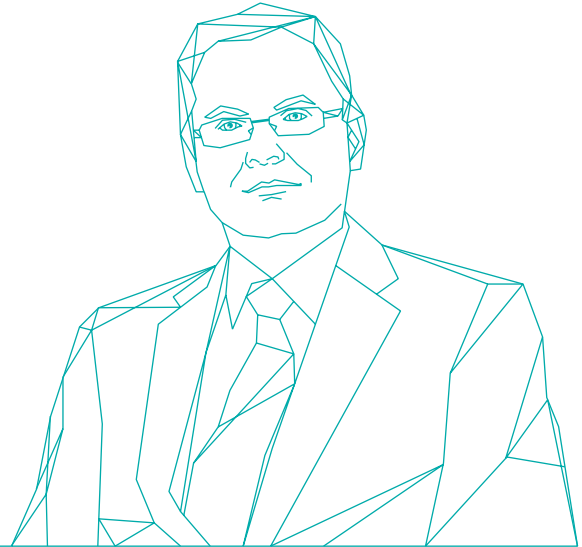
NPS avas koos Läti ja Leedu TSO-dega Elbas platvormi sealsetes piirkondades 2013. aasta 10. detsembril. Eesti ja Läti vaheline ülekandevõimsus anti Elbas platvormile 2014. aasta algusest.

Elbas turult ostetud kogused moodustasid 2013. aastal Eestis kokku 109,0 GWh ehk 1,5% kogu Eesti hinnapiirkonnas ostetud kogustest, müüdü kogused moodustasid möödunud aastal kokku 57,5 GWh ehk 0,5% kogu Elspot ja Elbas NPS Eesti hinnapiirkonnas müüdü kogustest.

An aerial photograph of a winter landscape in Estonia. The scene is dominated by snow-covered fields and forests. In the foreground, a road or path winds through the snow. In the middle ground, there is a small settlement with several buildings and a utility pole. The background shows more fields and forests under a clear sky. The text 'Eesti elektrisüsteemi juhtimine' is overlaid in white, sans-serif font in the upper left quadrant.

Eesti elektrisüsteemi juhtimine

MÄRT ALLIKA

juhtimiskeskuse juhataja

Elering elektrisüsteemihaldurina vastutab muu hulgas Eesti elektrisüsteemi kui terviku töökindla talitluse planeerimise ja elektrisüsteemi reaalajas juhtimise eest, et tagada ülekandevõrgu toimimine, maksimaalsed piiriülesed ülekandevõimsused ning tasakaal tootmise ja tarbimise vahel. Elektrisüsteemi juhtimiskeskuse igapäevane töö on suunatud just nende eesmärkide saavutamisele. Pidevalt toimub elektrisüsteemi töökindluse analüüs. Hinnatakse mõju, mida võib elektrisüsteemi toimimisele tekitada elektrivõrgu ülekandeliini, alalisvooluühenduse või generaatori väljalülitumine või näiteks tarbimise muutus võrreldes prognoosiga. Kõikideks nendeks võimalikeks sündmusteks peab valmis olema. Teatud juhtudel on vaja võtta kasutusele ennetavad meetmed, samas peavad olema olemas plaanid tegutsemiseks olukorras, kui vastav sündmus on juba toimunud. Kõik need tegevused peavad tagama selle, et Eesti tarbijad ei peaks tundma muret elektrivarustuse olemasolu pärast.

Aasta 2013 elektrisüsteemi juhtimises

2013. aasta oli Eesti elektrisüsteemi juhtimises sarnane paari möödunud aastaga. Jätkusid Eesti elektrisüsteemi toimimise seisukohalt oluliste ülekandeliinide ja alajaamade renoveerimistööd. Seega oli samaaegselt vaja lahendada kaks vastandlikku

ülesannet – võimaldada renoveerimistööde ohutuks läbiviimiseks elektriseadmete katkestusi ning tagada elektrisüsteemi töökindel talitus. Sellised ülesanded töid endaga kaasa piisavalt väljakutseid nii elektrisüsteemi talitluse planeerimisel kui ka renoveerimistöödega tegelevate inimeste jaoks. Samas, nagu näitavad aasta 2013 tulemused, õnnestus need kaks ülesannet kõikide osapoolte koostöös edukalt täita.

2013. aasta oli Eleringi jaoks esimene aasta, kus kõik võrgukaod osteti elektribörsilt. Suurem osa kadusid osteti päev-ette elektribörsilt ning päeva sees teostati kadude korrektsoon – kadude katteks osteti elektrienergiat kas täiendavalt juurde või müüdi ülejääk elektribörsile tagasi. Lisaks võrgukadude ostu- ja müügitehingute teostamisele tuli oluliselt täiustada ka kadude prognoosimise protsessi. Käiku läks rakendus, mis lisaks võrgukadude päev-ette prognoosile täpsustab võrgukadude prognoosi ka jooksvalt päeva sees, kasutades selleks viimaseid saadaolevaid andmeid elektrisüsteemi eeldatava talitluse kohta.

**2013. aastal
osteti kõik
võrgukaod
elektribörsilt**

Piiriülesed võimsusvood

Eesti elektrisüsteem kuulub koos Läti, Leedu, Venemaa ja Valgevene elektrisüsteemidega ühisesse sagedusalasse. Lisaks on Eestil alalisvooluühendused Soome elektrisüsteemiga. Nende piiriüleste ühenduste olemasolu tähendab seda, et Eesti on elektriliselt tugevalt integreeritud naaberriikide elektrisüsteemidega - seega mõjutab naabrite juures toimuv meid ja vastupidi. Piiriüleste füüsiliste võimsusvoogude täpne planeerimine ja nende elektrisüsteemi töökindla talitluse tagamiseks vajalikes piirides hoidmine saab edukalt toimuda ainult naaberriikide elektrisüsteemi-haldurite tihedas koostöös.

2013. aastal jätkus piiriüleste võimsusvoogude osas peale Leedus asuva Ignalina aatomielektijaama sulgemist välja kujunenud trend, kus füüsilised võimsusvood liiguvad läbi Balti riikide põhjast lõunasse. Eriti selgelt ilmnes see 2013. aasta detsembris, kui turu käsutusse anti Eesti ja Soome vahelise teise alalisvooluühenduse EstLink 2 ülekandevõimsus, mis tekitas võimaluse Põhjamaade elektrienergia suuremahuliseks transiidiks Eesti kaudu Läti ja Leetu.

Elektrisüsteemi reaalajas juhtimise seisukohalt olid kõige probleemsemad Eesti ja Läti vahelised piiriülesed ühendused. 2013. aastal tuli seal ülekoormuste vältimiseks ja elektrisüsteemi töökindla talitluse tagamiseks teha Eesti ja Läti süsteemihaldurite vahelises koostöös nõndanimetatud vastukaubandust ehk aktiveerida reservvõimsuseid, et viia nende ülekandeliinide võimsusvood lubatud piiridesse. Vastukaubandust tehti 2013. aastal kokku 329 tunnil. Ülekoormuste tekkimist soodustas Läti ja Leedu elektrisüsteemide suur defitsiit ja Venemaa elektrisüsteemi mõju Balti riikide elektrisüsteemide talitlusele.

Eesti elektrisüsteemi maksimaalne ja minimaalne tarbimine ning tootmine 2013. aastal

	Väärtus	Ajavahemik
Eesti maksimaalne netotarbimine	1433 MW	18.01.13 kell 17.45-17.50
Eesti minimaalne netotarbimine	481 MW	07.07.13 kell 04.40-04.45
Eesti keskmine netotarbimine	906 MW	
Eesti maksimaalne netogenereerimine	2052 MW	30.01.13 kell 16.10-16.15
Eesti minimaalne netogenereerimine	497 MW	14.07.13 kell 23.15-23.20
Eesti keskmine netogenereerimine	1317 MW	
Tuuleparkide maksimaalne genereerimine	230 MW	23.10.13 kell 16.10-16.15

Läti ja Leedu elektrisüsteemide defitsiit mõjutas samamoodi ka kaubanduslike elektrienergia voogude suundasid riikide vahel. Kaubanduslikud elektrienergia vood Eesti ja Soome vahel olid 67% tundidel suunatud Soomest Eestisse, 30% tundidel Eestist Soome ja 3% tundidel võimsuse ülekannet ei toimunud. Samas võis ühe päeva jooksul võimsusvoo suund Eesti ja Soome vahel mitmeid kordi muutuda. Kaubanduslikud elektrienergia vood Eesti ja Läti vahel liikusid 94% tundidel Eestist Läti ja 6% tundidel Lätist Eestisse.

Vaade aastasse 2014

Üks suuremaid muutusi, millega tuleb 2014. aastal elektrisüsteemi juhtimises arvestada, on oluliselt kasvanud ülekandevõimsus Eesti ja Soome vahel. Peale teise Eesti ja Soome vahelise alalisvooluühenduse EstLink 2 ametlikku käikuandmist 2014. aasta veebruaris suurenes tehniline ülekandevõimsus Eesti ja Soome vahel 1000 MW-ni mõlemas suunas. See aga tähendab suuremaid piiriülesteid ja Eestisiseseid võimsusvoogusid ja suuremaid võimsusvoogude muutusi ülemineku- tel ühest tunnist teise.

Seoses EstLink 2 käivitumisega on ülekandevõimsus Eesti ja Soome vahel oluliselt kasvanud

Alates 2014. aasta algusest on Eleringi opereerida Kiisa avariireseerivalektijaama esimene etapp võimsusega 110 MW. Sügisel lisandub sellele teine etapp võimsusega 140 MW.

Reservelektijaamade reaalajas juhtimine juhtimiskeskusest on Eleringi jaoks uus ülesanne.

Arvestades ülekandevõimsuse suurenemist Eesti ja Soome vahel ning Läti ja Leedu elektrisüsteemide defitsiiti, võib suure tõenäosusega eeldada, et Eesti ja Läti piiriüleste võimsusvoogude haldamine saab endiselt olema aktuaalne teema ka 2014. aastal.

Lisaks on 2014. aastal kavas alustada protsess, mille käigus uuendatakse praegu kasutuses olev elektrisüsteemi tehniliseks juhtimiseks kasutatav süsteem (SCADA) ning luuakse elektrisüsteemi juhtimiskeskuse dispetšeritele võimalused treenimiseks võimalikult sarnases keskkonnas igapäevase elektrisüsteemi talitluse reaajas juhtimisega.

Bilansienergia tarded

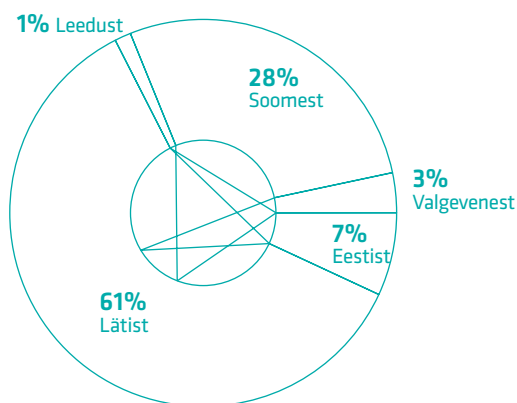
2013. aastal avanes Eesti elektriturg ka kodutarbijatele, mis tähendas märgatavaid muutusi bilansihaldurite portfellides. Aasta summas kasvas sisemaise bilansienergia kogus võrreldes 2012. aastaga 28%. Aasta kokkuvõttes müüs süsteemihaldur bilansienergiat kokku 288 GWh ulatuses ning ostis ülejäägis bilansienergiat kokku 286 GWh ulatuses.

Sisemaise eabilansi suurenemisest tulenevalt kasvasid ka süsteemihalduri poolt võimsusbilansi tagamiseks tehtavate juhtimistarnete kogused, sh kasvas ülesreguleerimistarnete maht ligi poole võrra, allareguleerimistarnete maht aga enam kui kaks korda. Aasta kokkuvõttes osteti süsteemi balansseerimiseks ülesreguleerimistarneteid ja avariireserveid käivitamiseks kokku 48 GWh ulatuses ning allareguleerimistarneteid müüdi kokku 45 GWh ulatuses.

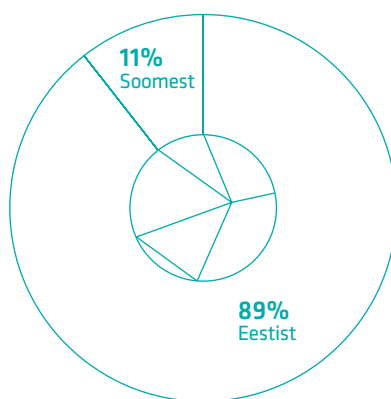
Võrreldes 2012. aastaga, mil süsteemi piiriülene eabilanss oli valdavalt eksportrežiimis, jäid 2013. aasta süsteemi bilansienergia impordi ja ekspordi kogused samasse suurusjärku, olles vastavalt 98 ja 100 GWh.

Reguleerimisteenuste vahendust naabersüsteemihalduritele tehti 2013. aastal kokku 56 GWh ulatuses, mis on 9% vähem kui 2012. aastal. Reguleerimisteenuste vahendus sisaldas endiselt valdavalt reguleerimisteenuse pakkumisest EstLink 1 kaabli kaudu Soome süsteemihaldurile ning reguleerimisteenuse vahendust Leedu süsteemihaldurile.

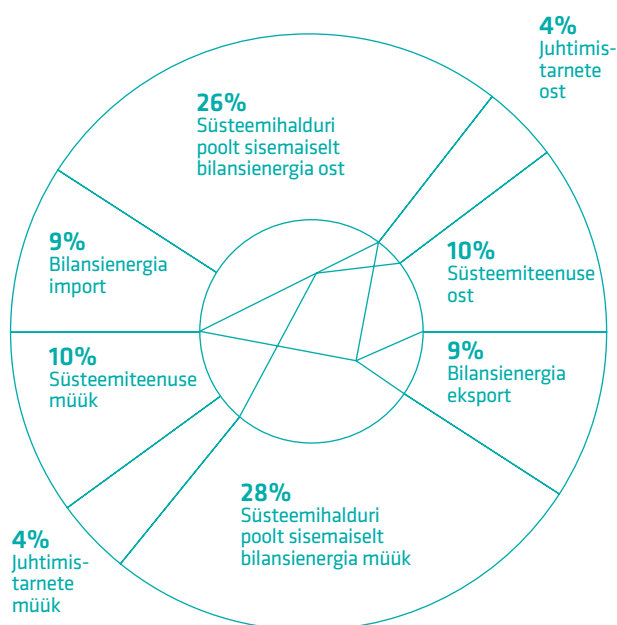
Ülesreguleerimistarnete ost 2013

Allareguleerimistarnete müük 2013

Bilansienergia tarded 2013

Bilansienergia hinnad

2013. aastal kujunes kõrgeimaks bilansienergia müügihinnaks 279,39 EUR/MWh, mille põhjustas kõrge ülesreguleerimistarne hind 9. septembril ajavahemikus 08.00-09.00.

Madalaimaks bilansienergia ostuhinnaks oli 2013. aastal 3,90 EUR/MWh, mis tähistab 26. mail ajavahemikus 08.00-09.00 Eesti bilansi tasakaalustamiseks tehtud allareguleerimise hinda.

Bilansienergia hinnad (€/MWh)

	<i>Keskmine hind</i>	<i>MAX hind</i>	<i>MIN hind</i>
Bilansienergia hinnad 2013			
Bilansienergia müügihind	51,11	279,39	10,10
Bilansienergia ostuhind	46,93	121,90	3,90
Bilansienergia hinnad 2012			
Bilansienergia müügihind	41,75	168,82	9,50
Bilansienergia ostuhind	39,26	95,80	1,90

Elering ja keskkond

Elering on strateegilise tähtsusega taristuettevõtte ning meie põhitegevus Eesti elektrienergia varustuskindluse tagamisel on otseselt seotud keskkonnaga, omades sellele olulist mõju. Keskkonnahoid on osa meie suhtest ühiskonnaga ja seondub laiema vastutustundlikkusega Eleringi tegevuse põhimõtetes ja väärtustes. Seetõttu on pidev keskkonnamõtete hindamine, nii kitsas, seadusest tulenevas mõttes, kui ka laiemas, terviklikus vaates, loomulik osa meie igapäevasest tegevusest.

Keskkonnahoid seondub laiema vastutustundlikkusega Eleringi tegevuse põhimõtetes ja väärtustes

Oluline on täiustada seniseid ning leida uusi meetmeid, et viia mõju keskkonnale võimalikult väikseks. Iga-aastane ettevõtte riskianalüüs sisaldab olulise osana keskkonnariskide hindamist.

Oma tegevuses juhindub Elering järgmistest keskkondliku vastutuse põhimõtetest:

- Teavitame oma töötajaid ning tarnijaid seadusandlikest jm keskkonnaalastest nõuetest ning kohustume neid täitma;
- Väldime keskkonna saastamist ja vähendame jäätmeteket, rakendades selleks parimat võimalikku tehnoloogiat;
- Tarbime ressursse säästlikult;
- Nõuame oma hankedokumentides tarnijatelt keskkonnateadlikku tegevust ja keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutamist;
- Ülevaade Eleringi tegevusega seotud keskkonnamõtetest on avaldatud ettevõtte kodulehel.

Liinide ehitamisega seotud keskkonnamõjud

Arusaadavalt on kõrgepingeliinide rajamine ja hooldamine olulise keskkonnamõttega tegevus. Eleringile kuulub Eestis üle 5000 km õhuliine ja need jagunevad kolme pingeklassi: 110 kV, 220 kV ja 330 kV. Ettevõtte liinikoridoride pindala on 26 600 hektarit. Igal liinil on ette nähtud kaitsevöönd, milleks on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamise võimalusi. Kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest - 110 kV pingega liinide korral on see 25 meetrit mõlemale poole liini telge, 220 kV ja 330 kV pingega liinide korral 40 meetrit.

Liinikoridoride rajamise ja hooldamise eesmärk on kvaliteetse elektrivarustuse tagamise kõrval vähendada elektriliinidest tulenevat ohtu ümbritsevale keskkonnale ja inimestele. Liinile kukuvad puud võivad põhjustada olulist kahju - tekkida võivad metsatulekahjud ning pinge alla jäänud puu on ohtlik lähedal viibivatele inimestele ja loomadele. Liinikoridorides puude langeamise mõningaseks tasakaalustamiseks on Eleringi töötajad osalenud puude istutamise talgutel ning aidanud kaasa poollooduslike koosluste taastamisele.

Liinide töökindluse suurendamiseks paigaldab Elering liinidele järjekindlalt linnutõrjevahendeid, mis kaitsevad ühtlasi linde kõrgepingeliinidel varitsevate ohtude eest. 2013. aastal paigaldati linnutõkkeid Eleringi üheksa liini 828 mastile ehk kokku 198 kilomeetri ulatuses.

Uutel liinidel nagu Tartu-Viljandi-Sindi on lindude rändekoridorides õhuliini juhtmed varustatud nn markerpallidega, mis võimaldavad lindudel takistust varem märgata ja vältida liinijuhtmetesse lendamist.

Jätkuvalt tegeleb Elering varasematel aastakümnetel toimunud liinide ümberehituse käigus looduskeskkonda jäänud materjalide, näiteks kasutatud isolaatorite või liinimastide osade kokkukogumise ja utiliseerimisega. Nendeks tegevusteks kulus möödunud aastal pea 50 000 eurot.

Elektri- ja magnetväli

Elektri ülekandmisel tekivad alati elektri- ja magnetväli, nende tugevus sõltub õhuliini pingest ja sellest, kui palju voolu konkreetsel hetkel liini läbib. Väli on tugevam liini vahetus läheduses, liinist eemaldumisel väheneb välja tugevus oluliselt. Eleringi olemasolevate õhuliinide kaitsevööndis ning nende vahetus läheduses jäävad elektri- ja magnetväljade väärtused oluliselt alla kehtestatud piirnormide.

Uued õhuliinid

Uued ehitatavad õhuliinid sobituvad ümbritsevaga paremini, olles vähem silmatorkavad. Mastid on eranditult tsiingitud ehk hallikas-valget või hõbedast värvi ning juhtmete pealmised kihid alumiiniumtraadist ehk samuti hallikas-valget või hõbedast värvi.

Maakaabelliinid

Ohutuse tõstmiseks ja visuaalse reostuse vähendamiseks on Elering käivitanud Tallinnas projekti „Liinid maakaablisse”, millega ettevõtte rajab lähiaastatel eluea lõpule jõudvate õhuliinide asemel mitmekümne kilomeetri ulatuses uusi kaabelliine. Tallinnas on käimas veel teinegi olulist keskkonnaaspekti sisaldav projekt – lähiaastatel vahetame välja amortiseerunud ja keskkonnaohtlikud Volta-Ranna ja Ranna-Ida õlikaablid uute ja õlivabade kaablite vastu.

Alajaamadega seotud keskkonnamõjud

Eleringile kuulub 145 alajaama, mille käitamisel kujutavad kõige suuremat keskkonnaohtu trafodes ja muudes seadmetes sisalduv õli ning seadmete kasutatav elegaas (SF₆). 2013. aasta lõpu seisuga oli Eleringi seadmetes 5986 tonni õli ja 10 845 kilogrammi elegaasi. Elegaasi võimalike lekete leidmiseks soetas Elering 2013. aastal ligi 100 000-eurose mõõtekaamera.

Investeeringud alajaamade õlipüüdmisseadmetesse

2013. aastal jõudis lõpule kümme aastat väldanud projekt õlipüüdmisüsteemide rajamiseks trafodest lekkida võiva õli kogumiseks. Viimasena uuendasime Audru, Mõniste ja Risti alajaamade õlipüüdmisüsteeme, millele kulus eelmisel aastal ligi 90 000 eurot. Sellele summale lisandub aastas kümneid tuhandeid eurosid õli ja muude keskkonnaohtlike ainete utiliseerimisele ning õlipüüdurite hooldamisele tehtavaid kulutusi.

Lisaks asendab Elering ohutuse eesmärgil alajaamades kasutatavad õlitäitega võimsusülitid keskkonnasõbralikumate vastu. Alajaamade keskkonnanriskid jälgivad pidevalt alajaamade töö eest vastutavad käidukorraldajad.

Müra

Müra võib olla oluline reostuse allikas ning Elering teadvustab seda. Kõik uued trafod ehitatakse vastavalt rangetele normidele ning eelistatakse tarnijaid, kelle trafode müratase on madalam. Eriti ranged on müra lubatud piirnormid looduskaitsealadel. Müra leviku vähendamiseks on Elering kriitilisemates kohtades varustanud trafod müratõketega. Aastas viib Elering läbi 3-4 mürataseme mõõtmist ning need on kinnitanud müra jäämist normide piirsesse.

Keskkonnalased tegevused elektrisüsteemi arendamisel

Kõikide Eleringi uute elektrisüsteemi arenduste lahutamatuks ning oluliseks osaks on projektide keskkonnamõjude hindamine ning nendest huvitatud osapoolte teavitamine. Keskkonnamõjude hindamine on protsess, kus selgitakse, hinnatakse ja kirjeldatakse kavandatava tegevuse eeldatavat keskkonnamõju, analüüsitakse selle mõju vältimis- või leevendamise võimalusi ning leitakse sobivaim lahendusvariant. Avalikkuse kaasamine läbi avalike arutelude on parim viis asjast huvitatud isikutel osaleda keskkonnamõjude hindamises ning võimaldab leida ühisosa projektiga selle algfaasis.

Tartu-Viljandi-Sindi õhuliin

Tartu-Viljandi-Sindi õhuliini ehitamisel on projekti ettevalmistamise faasis toimunud keskkonnamõju hindamise kõrval oluline koht kaks korda aastas koostataval keskkonnaraportil. Raportis analüüsitakse ning antakse ülevaade aruandeperioodi keskkonnanõuvalastest tegevusest ja tulemustest ning määratakse järgmise perioodi prioriteetid. 2013. aastal olid tähelepanu all kolmanda etapi ehitustööd. Samuti liinide tähistamine lindude jaoks ning mastide aluse maapinna korrastamine. Kuna järgmine, neljas etapp

Kilingi-Nõmmest Kablisse sisaldab looduskaitse all olevad maid, pööratakse järgmises raportis tähelepanu teise kaitsekategooria kaitsealuste liikide ja NATURA alade läbimisel teostatavatele ehitustöödele. Lisaks jälgitakse ehitustööde toetamist jõgede ületamisel, ajutiste teede rajamisel, mastide ümbruse korrastamisel ja ehitustegevuse jälgede likvideerimisel pärandkoosluse ja vääriselupaikade aladel.

Keskkonnamõjude strateegiline hindamine on käsil ka kavandatava uue Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV kõrgepingeliini ehituse ettevalmistamisel.

Avariireservjaam

Eleringile kuuluv Kiisa avariireservelektrijaam on B-kategooria suurõnnetuse ohuga objekt. Elering kui Kiisa avariireservelektrijaama haldaja on välja töötanud meetmete kogumi, mis peavad tagama õnnetuse korral operatiivse reageerimise. 2014. aastal lõplikult valmiv avariireservelektrijaam kasutab tööks maagaasi ja diislikütust. Jaama käitamiseks tuleb Eleringil osta turult süsinikdioksiidi saastekvoote. Vajalike kvootide kogumaht sõltub sellest, kui tihti ja kui pikalt jaam töötab. Kõiki jaama mootoreid tuleb vähemalt korra

Jaama käitamiseks tuleb Eleringil osta turult süsinikdioksiidi saastekvoote

kuus katseliselt käivitada. Selleks, et jaama iga mootorit ühe tunni diislikütusega käivitada, tuleb osta 5,1 tonni süsinikdioksiidi kvooti.

An aerial photograph of a city, likely Tallinn, Estonia, showing a dense urban area with various buildings, streets, and green spaces. The sky is blue with scattered white clouds. A large white text overlay is centered in the middle of the image, reading "Eleringi teadus- ja arendustegevus". The text is in a clean, sans-serif font. The background image is framed by a white geometric shape, possibly a stylized letter 'E' or a similar shape, which is partially visible on the right and bottom edges.

Eleringi teadus- ja arendustegevus

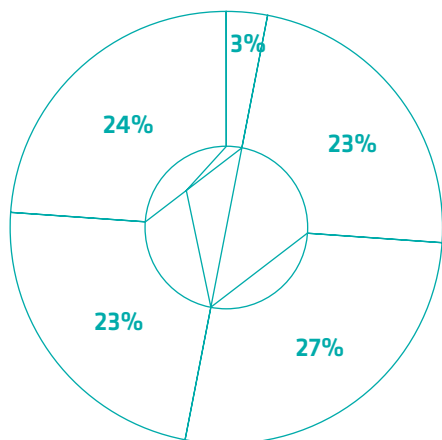
Elering on alates 2012. aastast koostanud iga-aastaselt teadus- ja arendustegevuse (edaspidi T&A) plaani. Euroopa põhivõrguettevõtjate ühenduse ENTSO-E tasandil on T&A-le varasemast enam tähelepanu pööratud alates 2010. aastast. Euroopa Liidu üleselt sätestati nõuded T&A-le kolmanda energiaturu paketiga, määrates ülesandeid liikmesriikidele, regulaatoritele ja võrguettevõtjatele.

Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest EC/714/2009 on ENTSO-E-le pandud kohustus koostada uurimiskavasid ning näha ette oma tööplaanis T&A tegevused. Nimetatud kohustusest lähtuvalt koostas ENTSO-E 2010. aastal esmakordselt Euroopa elektri süsteemihalduritele suunatud T&A plaani, mida uuendati 2011. aasta lõpus. Kehtiv T&A plaan aastateks 2013-2022 avaldati 2012. aasta lõpus: https://www.entsoe.eu/fileadmin/user_upload/_library/news/R_D_release/121217_ENTSO-E_R_D_Roadmap_2013_2022.pdf

T&A plaani juurde koostati eraldi dokumendina lähiaastaid täpsemalt käsitlev T&A rakenduskava aastateks 2014-2016: https://www.entsoe.eu/fileadmin/user_upload/_library/news/R_D_release/121220_ENTSO-E_Implementation_Plan_2014-2016.pdf

T&A ning muude uuringute kulude osakaalud valdkonniti, 2012-2013

2012

T&A rahastamist on pidanud vajalikuks ka Euroopa Komisjon läbi T&A raamprogrammide ja muude meetmete rahastamise. Kuna raamprogrammid puudutavad riigipiire ületavate projekti rahastamist, siis omafinantseeringu ning riigisisese tähtsusega projektide rahastamiseks on vajalik ette näha vahendid ülekandetariifi arvelt.

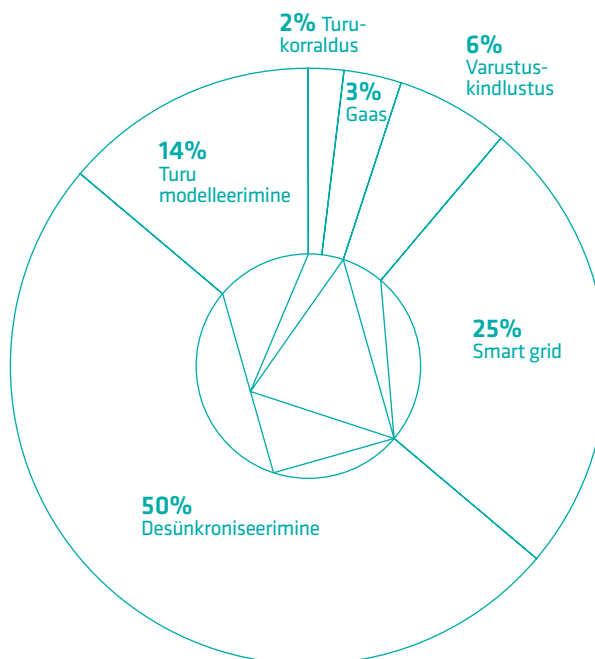
Direktiiv 2009/72/EC sätestab, et regulaator (konkurentsiamet) peab võrguettevõtjatele kehtestatava tariifi näol tagama piisava stiimuli T&A-sse panustamiseks.

T&A ning muude uuringute kulud 2012-2013

tuhandetes eurodes	2012	2013
Arendustegevus	7	11
Alus- ja rakendusuuringud	176	284
Teadus- ja arendustegevus kokku	182	296
Tehnilised ja ärialased uuringud	202	405
KÕIK KOKKU	384	701

Tabelis on toodud kokkuvõtte T&A ning muude uuringute kuludest aastatel 2012 ja 2013 vastavalt kulude funktsionaalsusele. Joonisel on näidatud T&A ning muude uuringute kulude osakaalud uurimisvaldkondade järgi. *Smart grid* projektide hulka on loetud tarbimise juhtimist, WAMS süsteemi arendamist ja elektritransporti käsitlevad projektid.

2013

Tabelis on toodud Eleringi olulisemad uurimisprojektid (teadus- ja arendustegevus ning muud tehnilised ja ärialsed uuringud), mis teostati või algatati aastatel 2012 ja 2013, ning projektide kulud. Aruandeaastale järgnevatest kuludest on välja toodud ainult Eleringi uuringute plaaniga kinnitatud kulud. Tabelis on kajastatud kulud sisseostetavatele uuringutele. Lisanduvad tööjõukulud, IT arenduskulud, lähetuskulud, bürookulud jms.

Aastate 2012-2013 T&A ning muude uuringute tegelikud ning alates 2014 prognoositavad kulud

Maksumus, tuhandetes eurodes

Projekti nimi	2012	2013	2014 ja hiljem
Energiaturu stsenaariumide kvantitatiivuuring	82,5	82,5	0,0
Tarbimismustrite ja tarbimise juhtimise võimaluste analüüs	47,0	43,6	42,6
WAMS süsteemi analüüs ja arendamine	0,0	87,5	250,0
Elektritranspordi mõju elektrisüsteemile	14,1	48,4	50,0
Kesk-Euroopa sagedusalaga ühinemise teostatavusuuring	103,2	363,0	0,0
Puudest põhjustatud lühisvoolude uuring	0,0	10,5	0,0
Turukorralduse ja turuairengute uuringud	0,0	12,0	150,0
Energy Data Feed Platform	0,0	8,5	27,5
Power to gas	0,0	0,0	50,0
Kesk-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimine ja kolmandatest riikidest tehnilise sõltuvuse vähendamine	0,0	0,0	50,0
Võrgu planeerimise mudel lähtuvalt ühiskonna kogukulude optimaalsest tasemest	0,0	0,0	40,0

Alljärgnevalt on esitatud lühikirjeldused 2013. aastal teostatud ja alustatud projektide (teadus- ja arendustegevuse projektid ning tehnilised ja ärialsed uuringud) kohta.

Energiaturu stsenaariumide kvantitatiivuuring

Uuring viidi läbi ühe osana Eesti energiamajanduse arengukava uuendamise protsessist. 2012. aastal sõlmisid Elering, majandus- ja kommunikatsiooniministerium, Arengufond ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus koostöölepingu energiamajanduse arengukava uuendamiseks. Lepiti kokku, et arengukava uuendamise oluliseks ja läbivaks sisendiks peavad olema modelleeritud ja läbi analüüsitud pikaajalised võimalikud arengustsenaariumid. Projekti käigus modelleeriti Eesti ja kogu Läänemere regiooni jaoks mitu võimalikku energiatuure arengustsenaariumit aastani 2050.

Suurtarbijate tarbimismustrite ja tarbimise juhtimise võimaluste analüüs

Tarbimisgraafikute analüüsi alusel saab Elering ülevaate oma tarbijate käitumisest ning pakkuda välja säästlikumaid lahendusi, mis oleksid kasulikud nii kliendile kui ka Eleringile. Kaardistamise käigus selgub, kas Eleringi kliendid ja laiemalt elektri suurtarbijad oleksid võimalised pakkuma võrguettevõtjale süsteemiteenuseid.

WAMPAC - WAMS süsteemi analüüs ja arendamine

Projekti eesmärgiks on uurida WAMS süsteemi rakendusi ja võimalikke arendussuundasid tuleviku tarvis ning arendada Eleringi hallatavat elektrivõrku kõige optimaalsel viisil. Eesmärgiks on vaadelda laimõõtesüsteemi võimalusi elektrivõrgu laijuhtimissüsteemi arendamiseks, millega oleks võimalik parendada selle operatiivplaneerimist, juhtimist ja kaitset. Projekt annab ülevaate juhtimissüsteemi uuest kontseptsioonist ning peab andma vastuse, millised peavada olema selle parameetrid juurutatuna Eleringi juhtimissüsteemi. Uurimistöö üheks osaks on ka avariitõrjeautomaatika rakendused WAMS/WAMPAC süsteemi baasil.

Elektritransport ja selle mõju elektrisüsteemi talitlusele

Projekti eesmärgiks on uurida suuremahulise elektritranspordi mõju Eesti elektrisüsteemile ja energiamajandusele tervikuna. Põhjuse selleks annavad peamiselt kaks arendatavat elektritranspordisüsteemi – elektriautod ja plaanitav riikidevaheline kiirraudtee projekt Rail Baltic.

Mandri-Euroopa sagedusalaga ühinemise teostatavusuuring

Balti süsteemihaldurite koostöös viidi läbi tehnilise ja sotsiaalmajandusliku teostatavuse uuring, mis käsitles võimalikke ühendamisevõimalusi Balti riikide integreerimiseks Euroopa Liidu elektrienergia siseturuga.

Puudest põhjustatud lühisvoolude uuring

Projekti eesmärk oli välja selgitada Eleringi 110 kV liinide ohutus puude kukkumisel liinidele ning uurida meetmeid nimetatud ohutuse parandamiseks.

Turukorralduse ja turuarengute uuringud

- 2013. aastal teostati finantsinstrumentide kasutamise teostatavusanalüüs Balti elektriturul.
- 2014. aastal on plaanis pikaajaliste turuarengute uuring, et välja selgitada, mida tähendavad Eleringile ja Eesti turuosalistele võimalikud pikaajalised arengud Euroopa elektriturul – võimsusturg, subtsiidiumid, CO₂ hind.
- 2014. aastal on kavas ka Balti elektrituru korralduse analüüs, et uurida Balti elektrituru praegust korraldust ning teha ettepanekud selle paremaks toimimiseks, tagamaks efektiivne Põhjamaade-Balti elektrituru toimimine ning saavutada Läänemere energiaturgude ühendamise plaanis BEMIP kokkulepitu.

Energy Data Feed Platform võimaldab monitoorida energia tarbimist ja vahetada informatsiooni elektri tootjate ja tarbijate vahel.

Energy Data Feed Platform (Energia andmevoogude platvorm)

Projekt on algatus kujundada, juurutada ja testida avatud tarkvara platvorm, mida saab kasutada energia tarbimise monitoorimiseks ja haldamiseks. Seda selleks, et kahepoolne suhtlus energiavõrkudega saaks võimalikuks ja oleksid kasutatavad andmevood efektiivsemaks energia tarbimiseks ning optimaalsemateks investeeringuteks energiatootmise ja -võrkudesse. Projekti eesmärk on ehitada tarkvara platvorm, mille abil integreerida mitmed andmeallikad ja pakkuda nende põhiselt sobivaid energiateenuseid.

Power to gas

Projekti käigus uuritakse lahendusi fossiilkütuste põletamisel tekkiva süsinikdioksiidi väärimiseks ja taastuvenergiapõhise elektrienergia salvestamiseks. Süsinikdioksiidi koos veeauruga „ülejääva“ taastuv-elektri abil sünteesides on võimalik toota metaani ja metanooli.

Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimine ja kolmandatest riikidest tehnilise sõltuvuse vähendamine

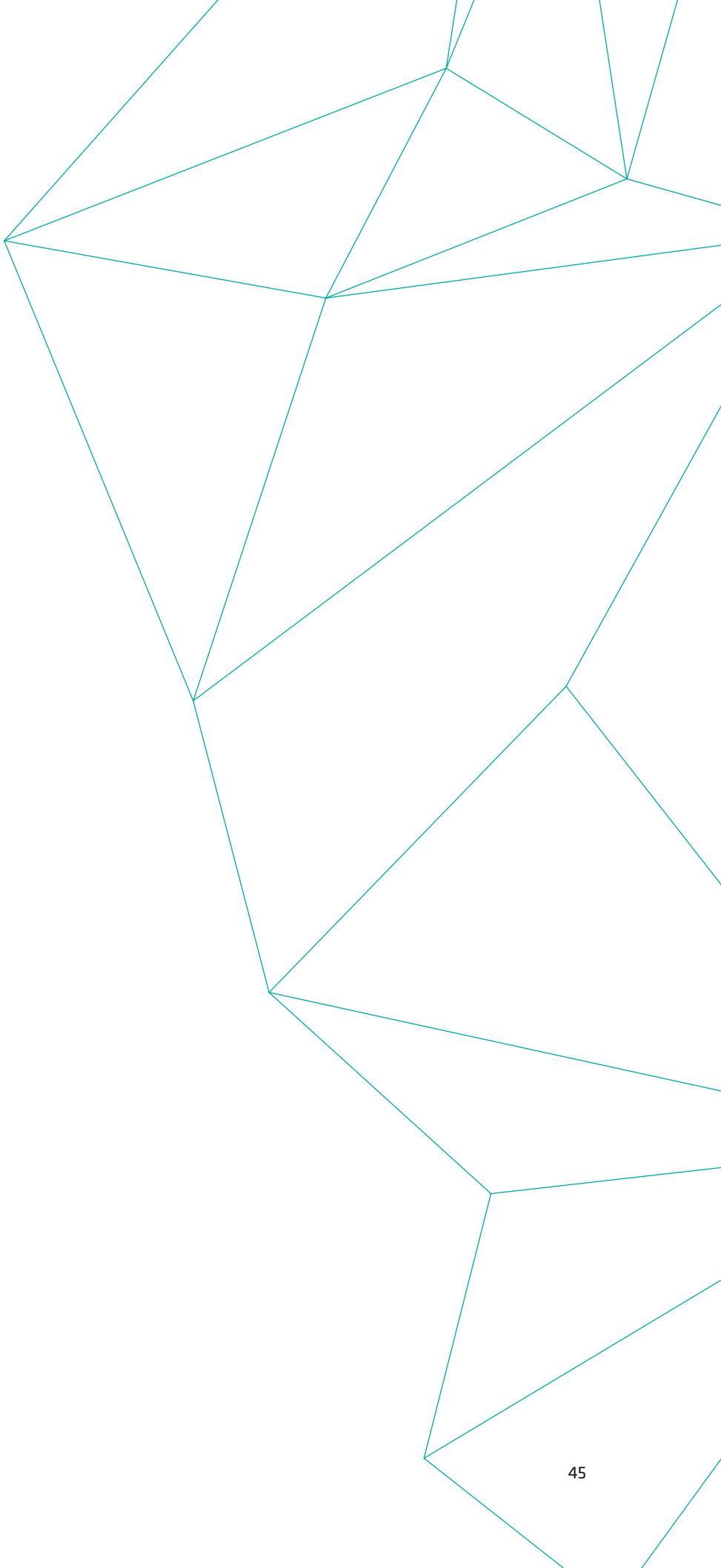
Uuringus vaadeldakse nii perioodi, kus Eesti on sünkroontöös Venemaaga, kui ka perioodi, kus Eesti on sünkroontöös Mandri-Euroopa sünkroonala või Põhjamaade sünkroonala. Uuringu käigus vaadeldakse eri variantide puhul ka Eesti-siseseid tehnilisi lahendusi ja elektrijaamade häälestuse/ümberehitamise vajadusi erinevatel ajahorisontidel ja sünkroontöö variantidel.

Metoodika ja mudeli väljaarendamine võrgu planeerimiseks ja säilitamiseks lähtuvalt ühiskonna kogukulude optimaalsest tasemest elektriga varustamisel

Töö eesmärk on varustuskindluse kriteeriumi sisustamine, arvestades investeeringute planeerimise ja võrgu töös hoidmisega kaasneva otseseid kulusid ning positiivsete ja negatiivsete välismõjude ilmne-mise tõenäosust ja mõju. Töötatakse välja mudel varustuskindluse kriteeriumi täitmise hindamiseks. Mudelit testitakse Hiiumaa „põhivõrgustamise“ kaasu-se näitel.

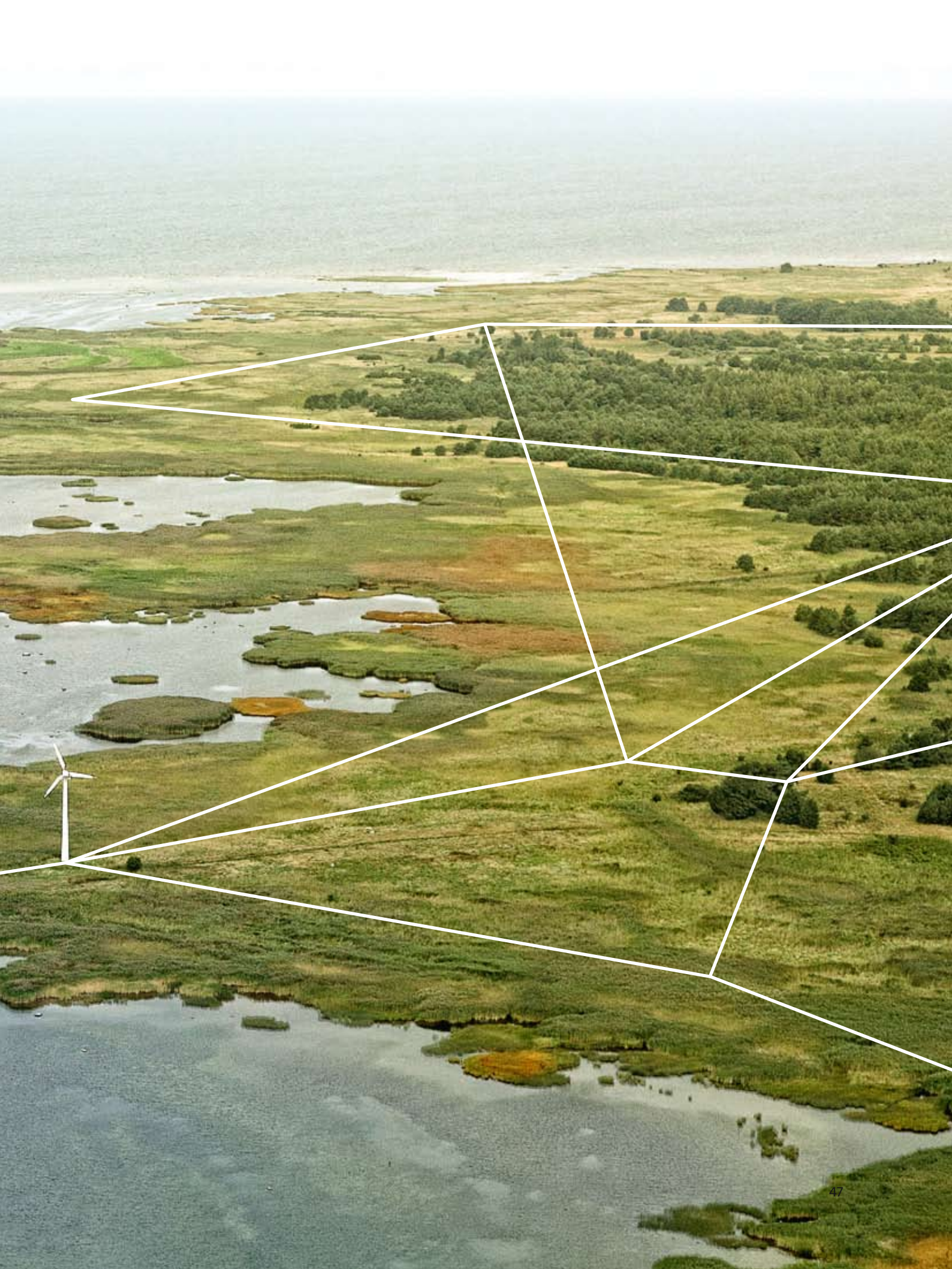
Valitsuse otsusele tuginevalt kasutas Elering möödunud aastal 35 000 eurot gaasialast kompetentsi arendavate uuringute ja analüüside teostamiseks.

Rohkem informatsiooni Eleringi poolt läbi viidud uuringute kohta on leitav veebilehel: <http://elering.ee/kompetentsikeskus>

An aerial photograph of a coastal landscape. The foreground shows a large body of water with a sandy beach and a small inlet. The middle ground features a green, grassy area with a white wind turbine. The background shows a vast expanse of water under a clear sky. A white geometric line, resembling a stylized 'L' or a bracket, is overlaid on the bottom right of the image, framing the text.

Elering ja ühiskondlik vastustus

Elering Eesti elektrivarustuskindluse tagajana peab olema avatud kogu ühiskonnale, vaatamata sellele, et meie põhilised igapäevased koostööpartnerid ja kliendid on suhteliselt väike hulk jaotusvõrguettevõteteid, elektritootjaid ja elektri suurtarbijaid. Meie edukus sõltub sellest, kui pädevad on inimesed – nii Eleringi töötajad, kui ka need, kes töötavad meie partnerite ja klientide juures. Teeme koostööd ülikoolidega, et soodustada nii energeetikaalase mõtte arengut Eestis kui ka väljapaistvate tudengite õppe- ja teadustööd ja enesetäiendamist.

Elering kompetentsikeskusena

Energeetikaalase kompetentsikeskusena on oluline levitada teadmist oma valdkonnast, tutvustada energeetika põhilisi väljakutseid ja sisulisi probleeme. Seda nii massimeedia vahendusel kui ka spetsiifiliste publikatsioonide ja seminaride kaudu. Varustuskindluse ja tootmispiisavuse aruannetes annab Elering igal aastal hinnangu Eesti elektrisüsteemi kõige olulisematele näitajatele.

Kooskõlas Eleringi visiooniga otsime ja arendame uusi tegevussuundi Eesti energiamajanduse muutmisel innovaatilisemaks ja konkurentsivõimelisemaks. Eleringi tegevus kompetentsikeskusena hõlmab aktiivset osalemist teadus- ja arendustegevuse projektides, energeetikaalase hariduse edendamist ja üldise teadlikkuse tõstmist energeetika sõlmküsimustest.

Energeetika kompetentsikeskuse võrgustiku osadeks on ülikoolid, riigiasutused, teiste riikide süsteemihaldurid ja muud partnereid. Peamised koostöövormid teadus- ja arendustegevuse osas said alguse 2011. aastal raamlepinguga Tallinna Tehnikaülikooliga ning 2012. aastal Tartu Ülikooliga. Samuti panustab Elering 2012. aastast koos teiste osapooltega Eesti energiamajanduse arengukava uuendamisse.

Osalemine ENTSO-E teadus- ja arendustegevuse komitee töös annab võimaluse aktiivselt kaasa rääkida Euroopa energiamajanduse tuleviku arendussuundade prioriteerimisel, mis fikseeritakse komitee poolt regulaarselt koostatavas ENTSO-E teadus- ja arendustegevuse kavas.

Toetused 2013

Toetuste maksmine ja annetuste tegemine Eleringi poolt toimub kooskõlas riigivaraseaduse ja ettevõtte siseregulatsioonidega. Toetused peavad aitama kaasa Eleringi tegevus- ja finantseesmärkide saavutamisele, et energia varustuskindlus oleks Eesti tarbijatele tagatud igal ajahetkel. Elering annab ühiskondlikult vastutustundliku ettevõtte toetusi energiavarustuskindluse tagamiseks, energeetikaalase hariduse edendamiseks ning üldise energeetikaalase teadlikkuse tõstmiseks läbi:

- energeetika valdkonnaga seotud üliõpilastele stipendiumide maksmise;
- energeetika valdkonnas õppe-, teadus- ja arendustegevuse edendamise;
- energeetikaalaste ürituste korraldamise toetamise ja energeetikaalase teabe levitamise.

Elering võib anda toetusi ka ettevõtte investeeringutest mõjutatud kogukondade elukeskkonna parendamiseks.

2013. aastal välja antud toetused

- Tallinna Tehnikaülikooli energeetikaalase õpperaamatu "Energiatehnika ja maailm" väljaandmise toetamine. Toetuse eesmärk oli energeetikaalase õppe arendamine ja erialase haridusega järelkasvu tekkimise soodustamine.
- Tallinna Tehnikaülikooli energeetika- ja keemiatudengite suveseminari toetamine. Toetuse eesmärgiks oli TTÜ üliõpilaste teadmiste laiendamine, huvi suurendamine eriala vastu ja õpimotivatsiooni tõstmine läbi seminari korraldamise 30.08.-1.09.2013.
- Rahvusvahelise Kaitseuringute Keskuse korraldatud Lennart Meri konverentsi toetamine. Konverents keskendus traditsiooniliselt riikidevaheliste suhete ja julgeoleku teemadele, kus fookuses olid ka energeetika teemad.

Eleringi energeetikastipendium

Eleringi energeetikastipendium on ettevõtte poolt välja antav 10-kuuline stipendium kahele energeetika-valdkonna üliõpilasele. Eleringi stipendiumiprogrammi raames saavad toetust

Tallinna Tehnikaülikooli magistrandid ja doktorandid energeetikaga seotud aktuaalse teema uurimiseks. Stipendiumiprogramm viiakse ellu Eleringi ja TTÜ vahel sõlmitud koostöölepingu alusel Eleringi energeetika kompetentsikeskuse edendamiseks.

Elering jätkab energeetika-stipendiumite maksmist TTÜ tudengitele

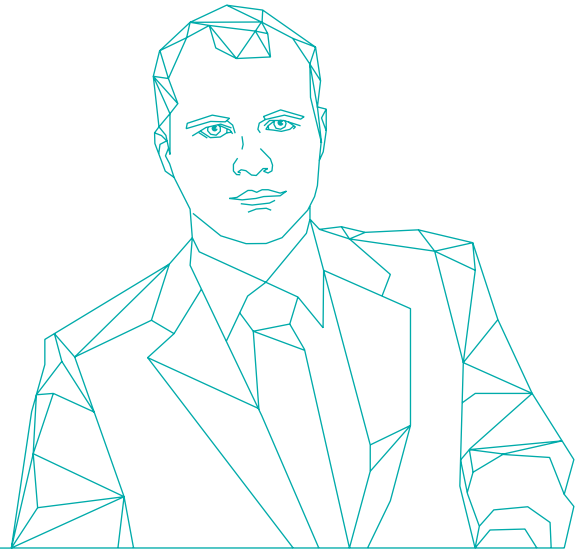
2013. aasta Eleringi stipendiaatide uuritavateks teemadeks olid „Finantstehingud ja riskide maandamine elektriturul“ ning „Tehnilised nõuded põhivõrgu ülekandeliinidele“.

Läbi aastate välja antud toetused on kajastatud Eleringi veebilehel elering.ee/valjaantud-toetused

Hea ühingu- juhtimise tava

KALLE KUKK

strateegiajuht

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele ning soovime selles valdkonnas pidevalt edasi areneda. Peame seda eelduseks oma strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsioonikultuuri kujundamisel.

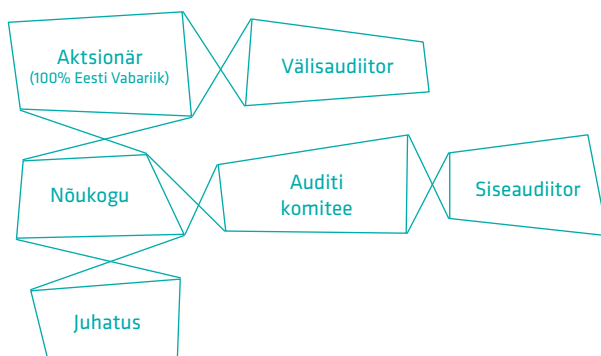
Kinnitame, et:

- ühingu riskijuhtimine ja sisekontrollisüsteem toimivad ning on tõhusad;
- ühingu finantsaruandlus ja majandusaasta aruanne põhinevad toimival riskijuhtimisel ja sisekontrollisüsteemil.

Elering avaldab oma hea ühingujuhtimise aruande veebilehel www.elering.ee.

Juhtimine

Organogramm:

Elering on täielikult riigile kuuluv ettevõtte, mida üldkoosolekul esindab majandus- ja kommunikatsiooniminister. Ühingu omaniku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist.

Nõukogu

Omaniku huvid on ettevõttes tagatud nõukogu liikmete näol (rahandusministeeriumi ning majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi esindajad). Nõukogu annab juhatusele suunised ettevõtte juhtimise korraldamiseks ning teostab järelevalvet ettevõtte juhatuse tegevuse üle. Nõukogu vaatab korrapäraselt üle ning annab hinnangu strateegiale, põhitegevustele, riskihinnangutele, aastaaruandele ja eelarvele.

Nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Nõukogu liikmete arvu otsustab ning nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi omaniku esindaja ehk majandus- ja kommunikatsiooniminister. Antud hetkel koosneb Eleringi nõukogu viiest liikmest. Põhikirjas on toodud nõukogu liikme valiku piirangud. Nõukogu liikmete tasud on määratud majandus- ja kommunikatsiooniministri käskkirjaga.

Nõukogu liikmed

- **Timo Tatar**, nõukogu esimees, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi energeetika osakonna juhataja
- **Heiki Tammoja**, Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika instituudi direktor
- **Thomas Auväärt**, rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja
- **Jüri Raatma**, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi nõunik
- **Aivar Sõerd**, riigikogu liige (nõukogus kuni 18.02.2013)
- **Tarmo Mänd**, riigikogu liige (nõukogus alates 18.02.2013)

Nõukogu otsusega on kinnitatud auditikomitee, mille ülesandeks on riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse üle järelevalve teostamine. Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, audiiditorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas.

Auditikomitee koosneb viiest liikmest, kes valitakse ja kutsutakse tagasi nõukogu otsusega. Komitee liikmed valitakse tähtajaliselt kolmeks aastaks ning nad valivad endi seast esimehe, kes korraldab auditikomitee tegevust. Auditikomitee esimeheks ei või olla nõukogu esimees. Nõukogu liikmed saavad auditikomitees osalemise eest lisatasu.

Auditikomitee esimees on Thomas Auväärt ning liikmed on Timo Tatar, Heiki Tammoja, Jüri Raatma ja Tarmo Mänd (Aivar Sõerd).

Juhatus

Eleringi juhatusel on täielik otsustusvabadus ning igapäevaseid juhtimisotsuseid tehakse iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus vajab nõukogu nõusolekut tehinguteks ja toiminguteks, mis väljuvad ühingu igapäevase majandustegevuse raamest. Juhatus tagab nõukogu liikmete piisava informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest ning informeerib nõukogu vastavalt vajadusele majandustegevuse olulisematest asjaoludest.

Juhatus koosneb kolmest liikmest. Juhatusel valitakse nõukogu poolt viieks aastaks. Juhatusel esimees korraldab juhatusel tööd ning ettevõtte igapäevast juhtimist ja majandustegevust. Juhatusel liikmetega sõlmib nõukogu poolt volitatud isik lepingud, milles nähakse täpsemalt ette juhatusel õigused ja kohustused ettevõtte suhtes.

Juhatusel liikmele võib tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatusel liikme lepingu alusel. Juhatusel liikmele võib ka maksta täiendavat tasu, arvestades tema töö tulemuslikkust, kuni nelja kuutasu ulatuses. Preemiat võib maksta aastatulemuste alusel või muudel alustel nõukogu otsusest lähtuvalt. Juhatusel liikmete tasud on fikseeritud ja sätestatud juhatusel liikme lepingus. Pikaajalisi preemiasüsteeme Eleringis loodud ei ole. Juhatusel liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist kolme kuutasu ulatuses.

Juhatusel liikmed:

- **Taavi Veskimägi**, juhatusel esimees
- **Peep Soone**, juhatusel liige
- **Kalle Kilk**, juhatusel liige

Sõltumatusel tagamiseks esitatakse majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile juhatusel liikmete huvide deklaratsioon. Samuti deklareeritakse seotud osapooltega teostatud tehingud majandusaasta aruande kinnitamisel ja auditeerimisel.

Töötajad

2013. majandusaasta keskmine töötajate arv oli Eleringis 147, neist 74% on mehed ja 26% naised. Tööandjana iseloomustab Eleringi madal tööjõu voolavus (2013. aastal 7%) ning töötajate kõrge keskmine staaž (15 aastat seisuga 31.12.2013). Töötajate taolise püsivuse taga pole ainult pühendumine oma erialale, vaid ka tööandja tugi erialasele arengule, pühendumist ja tulemuslikkust soodustava kultuuri edendamine ning tervislike taastumisvõimaluste pakkumine. Head ühistunnet loovad ka ühised sündmused alates metsatagutest ja rattaretkest kuni ettevõtte piduliku aastapäevani. Viimasel tunnustame oma parimaid kolleege „Aasta parima“ tiitliga.

Ettevõtte edu järjepidevuse tagamiseks on kriitilise tähtsusega järelkasv ja töötajate areng. Teeme koostööd Eesti ülikoolidega ning pakume üliõpilastele põhjalikku suvepraktika programmi. Enamik (84%) meie töötajast on kõrgharidusega, sh ligi kaks kolmandikku magistrikraadiga ja 5% doktorikraadiga. Mitmed ühendavad töö õpingutega – 2013. aasta lõpu seisuga õppis 21% Eleringi töötajatest samaaegselt kõrgkoolide kraadiõppes. Samuti korraldame koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga energeetikaalaseid täiendkursuseid meie insener-tehnilistele töötajatele.

Töötajate keskmine vanus aasta lõpu seisuga oli 41,5 eluaastat. Üheks ettevõtte tugevuseks on kindlasti ka erinevate vanusegruppide esindatus koosseisus. Ligi kolmandik töötajast on vanuses üle 50 eluaasta, kolmandik on keskmises tööeas vanuses 30-39 aastat.

Riskijuhtimine ja sisekontrollisüsteem

Ettevõtte sisekontrollisüsteemi toimimise eest vastutab juhatus. Sisekontrollisüsteemi toimimise tagamiseks luuakse põhikirjast tulenevalt siseaudiitori ametikoht või korraldatakse siseaudiitori teenuse ostmine audiitorühingult. Kuni 2013. aasta lõpuni osutas siseaudiitori teenust AS PricewaterhouseCoopers Advisors. Aasta lõpul viidi läbi hange uue siseauditi lepingu sõlmimiseks. Selle tulemusena osutab aastatel 2014-2016 siseauditi teenust KPMG Baltics OÜ. Eleringi riskijuhtimine on kooskõlas ERM (Enterprise Risk Management) põhimõtetega. Riskijuhtimise eesmärgid Eleringis on:

- hallata ja kirjeldada riskijuhtimise protsesse ettevõttes;
- defineerida riskijuhtimise protsessi osapoolte rollid ja vastutused;
- kindlustada, et kõik riskid on tuvastatavad, hinnatavad ja et neile on võimalik reageerida;
- võimaldada juhtidel paremini mõista ja juhtida riske.

Riskijuhtimise poliitika põhimõtted peavad Eleringis kindlustama, et:

- ettevõtte kultuur, protsessid ja struktuur soosivad ettevõtte strateegiliste eesmärkide saavutamist ning samal ajal riskide tuvastamist, juhtimist, jälgimist ja võimaluse korral maandamist;
- ettevõtte riskide jälgimine ja juhtimine ning sisekontrollisüsteem põhinevad vabatahtliku hea ühingujuhtimise tava propageeriva organisatsiooni COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) poolt välja töötatud rahvusvaheliselt aktsepteeritud riskijuhtimise mudelil "Enterprise Risk Management (ERM) Model";
- ettevõtte riskide juhtimisel on arvesse võetud kõik asjasse puutuvad õigusaktid, standardid, regulatsioonid ja lepingulised kohustused, samuti ühiskonnast lähtuvad nõuded ja ootused;
- ettevõttes parandame pidevalt riskijuhtimist puudutavaid tegevusi.

Võrdne kohtlemine

Eleringil süsteemihaldurina on vastavalt Elektrituruseadusele süsteemivastutus ehk kohustus tagada igal ajahetkel elektrisüsteemi varustuskindlus ja bilanss. Süsteemihaldur teostab oma õigusi ja täidab kohustusi võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes.

Põhivõrguettevõtja ei või elektrienergiat toota ega müüa, välja arvatud süsteemivastutuse kohustuste täitmiseks. Elektrienergiat võib toota avariireservelektrijaamas süsteemiga elektrilises ühenduses oleva teise riigi elektrisüsteemi tootmisvõimsuse või ülekandevõimsuse ootamatu väljalülitumise korral või kui on ohustatud süsteemi varustuskindlus või kui elektrienergia tootmine on vajalik avariireservelektrijaama perioodiliseks katsetamiseks.

Põhivõrguettevõtja ei või samal ajal olla jaotusvõrguettevõtja ega kuuluda ühte kontserni ettevõtjaga, kes tegutseb elektrienergia tootmise või müügiga seotud tegevusaladel. Elering ei ole ühes kontsernis ühegi elektriettevõtjaga. Samuti ei oma Elering valitsevat mõju teiste elektriettevõtjate üle ega oma ka teised elektriettevõtjad valitsevat mõju Eleringi üle.

Kõik Eleringi tugifunktsioonid (infotehnoloogia, raamatupidamine, personal, õigus, avalikud suhted, asjaajamine) on turuosalistest lahatatud. Ettevõtte ostab sisse õigus-, auditi- ja kommunikatsiooniteenuseid ning vastavalt vajadusele konsultatsioone.

Elering on oma ülesannete tõhusaks täitmiseks kehtestanud sisekorrad ning tulenevalt õigusaktidest koostanud põhivõrguga liitumise tingimused, võrguteenuste osutamise tüüptingimused, bilansilepingu tüüptingimused ning elektrienergia allika päritolutunnistuste väljastamise tingimused ja korra. Tüüptingimused on avalikud ja kinnitatud konkurentsiameti poolt.

Elektrisüsteemi juhtimine toimub vastavalt Eesti elektrisüsteemi juhtimise korrale ning kooskõlas elu- ja tervise teenuse tagamise toimepidevuse plaaniga.

Bilansivastutuse kohustuste täitmine toimub vastavalt bilansihalduse korrale ja bilansilepingu tüüptingimustele. Eleringile kui süsteemihaldurile edastatava teabe konfidentsiaalsus on sätestatud bilansilepingu tüüptingimustes. Bilansienergia hinna arvutamise aluseks on konkurentsiameti poolt kinnitatud bilansienergia hinna arvutamise ühtne meetodika.

Reguleerimisvõimsuse ostmine toimub kahepoolsete lepingute alusel kooskõlas elektrituruseaduses sätestatud tingimustega: oma kohustuste täitmiseks vajalikku elektrienergiat ja reguleerimisvõimsust ostes ning asjakohaseid teenuseid kasutades järgib süsteemihaldur vabaturupõhimõtteid ja turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet ning väldib põhjendamatute piirangute kehtestamist.

Põhivõrguga liitumise tasude kujundamine ning liitumislepingute koostamine ja sõlmimine, samuti võrguga liitmisest keeldumise õigus on sätestatud liitumise korras ja põhivõrguga liitumise tingimustes.

Võrguühenduse kasutamise tasu kujundamine ning võrgulepingute koostamine, samuti võrguteenuse osutamisest keeldumise ja võrguteenuse osutamise katkestamise alused on reguleeritud võrguteenuse osutamise korra ja võrguteenuste osutamise tüüptingimustega.

Teenuste ja tööde ostmine, sealhulgas turuosalistelt, toimub riigihangete seaduse ja Hangete läbiviimise korra alusel.

Eleringi veebilehel on eraldi välja toodud andmete loetelu, mis kuuluvad õigusaktidest tulenevalt avaldamisele. Veebilehel on esitatud majandusaasta aruanded, majandustulemused, tegevusnäitajad, põhi-tegevus, struktuur, strateegia, uudised ja teated ning muu informatsioon, mis on investoritele ja üldsusele vajalik. Veebilehte on võimalik lugeda ka inglise keeles. Veebilehel www.elering.ee olevat informatsiooni (sh uudiseid ja teateid) uuendatakse pidevalt.

Raamatupidamise aastaaruanne

An aerial photograph of a vast agricultural field, likely a cornfield, showing distinct rows of crops. A prominent white path or canal winds through the field from the bottom left towards the center. The entire image is overlaid with a white geometric line pattern consisting of several interconnected lines forming various polygons, including a large pentagon and several triangles.

Finantsseisundi aruanne	58
Koondkasumiaruanne	59
Rahavoogude aruanne	60
Omakapitali muutuste aruanne	61
Raamatupidamise aastaaruande lisad	62
Lisa 1 Elering AS ja selle äritegevus	62
Lisa 2 Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest	62
Lisa 3 Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	71
Lisa 4 Uued arvestuspõhimõtted	71
Lisa 5 Finantsriskide juhtimine	72
Lisa 6 Raha ja raha ekvivalendid	77
Lisa 7 Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	78
Lisa 8 Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	79
Lisa 9 Varud	80
Lisa 10 Materiaalne põhivara	80
Lisa 11 Immateriaalne põhivara	82
Lisa 12 Võlakohustused	83
Lisa 13 Võlad tarnijatele ja muud võlad	84
Lisa 14 Tulevaste perioodide tulud ja sihtfinantseerimine	85
Lisa 15 Omakapital	85
Lisa 16 Müügitulu	86
Lisa 17 Muud äritulud	87
Lisa 18 Kaubad, toore, materjal ja teenused	87
Lisa 19 Mitmesugused tegevuskulud	88
Lisa 20 Tööjõukulud	89
Lisa 21 Muud ärikulud	89
Lisa 22 Finantsstabiilsus- ja -kulud	90
Lisa 23 Kasutusrent	90
Lisa 24 Saldod ja tehingud seotud osapooltega	91
Lisa 25 Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused	93
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	94
Kasumi jaotamise ettepanek	96
Tegevjuhtkonna allkirjad 2013. aasta majandusaasta aruandele	97
Elering AS müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	98

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa 31.12.2013 31.12.2012

VARAD

Käibevara

Raha ja raha ekvivalendid	6	1 145	12 957
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	7	0	11 000
Varud	9	347	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	22 858	24 700
Käibevara kokku		24 350	48 657

Põhivara

Müügiootel finantsvarad	2	1 946	1 946
Materiaalne põhivara	10	640 925	461 003
Immateriaalne põhivara	11	3 713	4 123
Põhivara kokku		646 584	467 072

VARAD KOKKU

670 934 **515 729**

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	41 717	24 319
Lühiajalised kohustused kokku		41 717	24 319

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	12	312 390	227 013
Tulevaste perioodide tulud	14	28 176	24 487
Sihtfinantseerimine	14	14 564	14 774
Pikaajalised kohustused kokku		355 130	266 274

KOHUSTUSED KOKKU

396 847 **290 593**

OMAKAPITAL

Aktiivkapital	15	149 890	149 890
Kohustuslik reservkapital	15	6 259	4 515
Jaotamata kasum	15	117 939	70 731
OMAKAPITAL KOKKU		274 087	225 136

KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU

670 934 **515 729**

Lisad lehekülgedel 62 kuni 94 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Müügitulu	16	133 836	108 932
Muud äritulud	17	595	551
Kaubad, toore, materjal ja teenused	18	-48 885	-37 374
Mitmesugused tegevuskulud	19	-3 776	-3 605
Tööjõukulud	20	-4 670	-4 250
Põhivara kulum	10;11	-23 662	-22 845
Muud ärikulud	21	-123	-118
Ärikasum		53 315	41 291
Finantstulud	22	103	385
Finantskulud	22	-4 467	-6 809
Kasum enne tulumaksustamist		48 951	34 867
Aruandeaasta kasum		48 951	34 867
Aruandeaasta koondkasum		48 951	34 867

Lisad lehekülgedel 62 kuni 94 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa 1.01.2013-31.12.2013 1.01.2012-31.12.2012

Rahavood äritegevusest

Kasum enne tulumaksu		48 951	34 867
Korrigeerimised:			
▪ Kasum materiaalse põhivara müügist	17	-5	-40
▪ Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus, immateriaalse põhivara amortisatsioon	10,11	23 662	22 845
▪ Kasutatud ja amortiseeritud toetused	17	-327	-325
▪ Saadud toetused	14	117	0
▪ Intressikulud	22	4 464	6 806
▪ Intressitulu	22	-71	-385
▪ Muud finantstulud	22	-32	0
▪ Varude muutus	9	-347	0
▪ Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8	1 837	-6 138
▪ Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	13	9 036	-3 129
Liitumis- ja muude teenustasude tulevaste perioodide tulu muutus	14	3 689	410
Rahavood äritegevusest		90 974	54 911
Makstud intressid	22	-10 555	-10 487
Saadud intressid	22	76	418
Neto rahavood äritegevusest kokku		80 495	44 842

Rahavood investeerimistegevusest

Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetused	10,11	-188 323	-77 708
Üle 3-kuulised deposiidid	7	11 000	19 000
Põhivara sihtfinantseerimiseks saadud välisabi	14	0	54
Laekunud materiaalse põhivara müügist		90	165
Tasutud müügioteel finantsvarade soetamisel	2	0	-1 946
Neto rahavood investeerimistegevusest kokku		-177 234	-60 435

Rahavood finantseerimistegevusest

Saadud pikaajalised pangalaenud	12	84 895	5 000
Laekunud muud finantstulud	22	32	0
Neto rahavood finantseerimistegevusest kokku		84 927	5 000

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus -11 812 -10 593

Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses 6 12 957 23 550

Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus 6 1 145 12 957

Lisad lehekülgedel 62 kuni 94 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes

	<i>Aktsiakapital</i>	<i>Kohustuslik reservkapital</i>	<i>Jaotamata kasum</i>	<i>Kokku</i>
Saldo seisuga 1.01.2012	149 890	3 490	36 889	190 269
Aruandeaasta koondkasum	0	0	34 867	34 867
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 025	-1 025	0
Saldo seisuga 31.12.2012	149 890	4 515	70 731	225 136
Aruandeaasta koondkasum	0	0	48 951	48 951
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 743	-1 743	0
Saldo seisuga 31.12.2013	149 890	6 259	117 939	274 087

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on esitatud lisas 15.

Lisad lehekülgedel 62 kuni 94 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaruande lisad

Lisa 1

ELERING AS JA SELLE ÄRITEGEVUS

EleriElering AS, edaspidi „Ettevõtte,“ 31. detsembril 2013.a. lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Ettevõtte on registreeritud Eesti Vabariigis ja juriidiline aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti. Ettevõtte põhitegevus on elektri ülekanne Eesti Vabariigis. Ettevõtte majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused. Konkurentsiamet teostab järelevalvet Ettevõtte võrgutegevuse ning bilansiteenuse osutamise üle, sh kinnitab võrgutariifid ning vastavate lepingute tüüptingimused.

Ettevõtte ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Juhatus kinnitas käesoleva raamatupidamise aastaaruande 17.03.2014. Vastavalt Eesti Vabariigi Äriseadustikule esitatakse majandusaasta aruanne heakskiitmiseks Ettevõtte nõukogule ja kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Lisa 2

ÜLEVAADE OLULISTEST ARVESTUSPÕHIMÕTETEST

Koostamise alused

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt („IFRS“), lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Segmendiaruandlus

Ressursside jaotamise ja tegevussegmentide tulemuste hindamise eest vastutab juhatus. Juhatus jälgib Ettevõtte tegevust ühe tegevussegmentina. Juhatuse poolt läbi vaadatud Ettevõtte sisemised aruanded koostatakse samade raamatupidamispõhimõtete alusel ning vormis, mida on kasutatud käesolevas raamatupidamise aastaaruandes.

Arvestus- ja esitusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on ettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Ettevõtte aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Välisvaluuta ümberarvestus

Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on tekkinud nende tehingute kajastamisest ning monetarsete varade ja kohustuste valuutakursside ümberarvestamisest aastalõpu vahetuskursi alusel, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Finantsvarad

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval, s.t päeval, mil Ettevõtte võtab endale kohustuse teatud finantsvara ostuks või müügiks. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui õigus saada investeeringutest tulenevaid rahavooge on lõppenud või üle antud ning Ettevõtte on üle andnud kõik olulised omandiga seotud riskid ja hüved.

Sõltuvalt finantsvarade omandamise eesmärgist ja samuti juhtkonna kavatsustest jaotatakse finantsvarad vastavalt IAS 39-le esmasel arvelevõtmisel järgmistesse kategooriatesse:

- õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad;
- laenu- ja nõuded;
- lunastustähtajani hoitavad investeeringud;
- müügiotel finantsvarad.

31. detsembri 2013 seisuga puudusid Ettevõttel muud finantsvarade liigid, välja arvatud need, mis on liigitatud laenu- ja nõuete kategooriasse ja müügiotel finantsvarade kategooriasse (31.12.2012 seisuga laenu- ja nõuete kategooriasse ja müügiotel finantsvarade kategooriasse). Samuti ei olnud Ettevõttel bilansipäeva seisuga tuletisinstrumente.

Laenu- ja nõuded

Laenu- ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul, välja arvatud need, mida Ettevõtte kavatses lähitulevikus müüa. Finantsvarad, mida ei kajastata õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande, võetakse algselt arvele õiglasel väärtusel, millele liidetakse tehingukulud. Laenu- ja nõuded kajastatakse peale esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, välja arvatud juhul, kui tasumine toimub 30 päeva jooksul.

Ettevõtte hindab iga aruandeperioodi lõpus, kas finantsvara väärtuse languse kohta esineb objektiivseid tõendeid. Finantsvara väärtus on langenud ja allahindlusest tulenev kahjum on tekkinud vaid juhul, kui on olemas objektiivsed tõendid väärtuse languse kohta ühe või mitme sündmuse tõttu pärast vara esmast arvelevõtmist („kahjujuhtum“) ja sellel kahjujuhtumil (või -juhtumitel) on mõju finantsvara või finantsvarade rühmast saadavatele tulevastele hinnangulistele rahavoogudele, mida on võimalik usaldusväärselt hinnata. Kriteeriumid, mida Ettevõtte kasutab otsustamiseks, et vara väärtuse languse kohta on objektiivseid tõendeid, on: võlgniku olulised finantsraskused; tõenäosus, et võlgnik läheb pankrotti või teeb läbi saneerimise; oluline lepingu rikkumine, näiteks maksetähtajast mittekinnipidamine enam kui 90 päeva.

Kahjumi suurus on vahe nõude bilansilise väärtuse ja varast tulevikus hinnanguliselt laekuvate rahavoogude nüüdsväärtuse vahel, mis on diskonteeritud, kasutades vara esialgset sisemist intressimäära. Vara bilansilist maksumust vähendatakse allahindluse konto kaudu ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja koos nõudele tehtud allahindlusega allahindluse kontol.

Laenude ja nõuete kategoorias on Ettevõttel kajastatud järgmised finantsvarad: “Raha ja raha ekvivalendid”, “Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades” ning “Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded”.

Müügiootel finantsvarad

Müügiootel finantsvarad on tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mida Ettevõtte kavatseb kohe või lähitulevikus müüa või mida ei ole klassifitseeritud mõnda eespool loetletud kategooriasse. Müügiootel finantsvarasid kajastatakse pikaajaliste finantsinvesteeringutena, välja arvatud juhul, kui finantsvara aegub või Ettevõtte kavatseb selle müüa 12 kuu jooksul aruandeperioodi lõpust. Müügiootel finantsvarad võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millele liidetakse tehingukulud. Müügiootel finantsvarasid kajastatakse peale esmast arvelevõtmist õiglases väärtuses, kasum/kahjum müügiootel finantsvarade õiglase väärtuse muutusest kajastatakse koondkasumiaruandes. Õiglase väärtuse määramise aluseks on üldjuhul finantsvara turuhind aktiivsel turul või kui see puudub, siis väärtus, mis on leitud, kasutades üldtunnustatud väärtuse hindamise tehnikaid. Müügiootel finantsvarad, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärset hinnata, kajastatakse soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Müügiootel finantsvarana on kajastatud AS Nord Pool Spot aktsiad. Norras registreeritud Nord Pool Spot AS grupi tegevusalaks on peamiselt elektribörside korraldus Põhjamaades, Suurbritannias ning Baltikumis. Investeering tehti pikaajalise strateegilise eesmärgiga osalemaks Põhja-Balti regiooni elektrituru arengut puudutavate otsuste tegemisel.

Bilansipäeva seisuga ei ole Ettevõttel jooksvat finantsinformatsiooni AS Nord Pool Spot kohta; samuti ei kaubelda aktsiatega finantsturgudel. Samuti ei ole tõenäoline, et tulevikus tekiks aktiivne kauplemine nende aktsiatega või et firma hakkaks avaldama perioodiliselt informatsiooni tuleviku prognoosidest. Seetõttu ei ole nende aktsiate õiglase väärtuse usaldusväärset mõõdetav ja need aktsiad on edaspidi kajastatud soetusmaksumuses.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoieuseid pankades ja muid lühiajalisi, kuni 3-kuulisi ülikviidseid investeeringuid. Raha ja raha ekvivalente kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Ettemaksed

Ettemaksed kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Ettemakse liigitatakse pikaajaliseks, kui ettemaksega seotud kaupu või teenuseid saadakse pikema kui üheaastase perioodi jooksul või kui ettemakse on seotud varaga, mida liigitatakse pikaajaliseks esmasel arvelevõtmisel. Varade omandamisega seotud ettemaksed klassifitseeritakse ümber vara soetusmaksumuseks siis, kui Ettevõtte on saavutanud vara üle kontrolli ja on tõenäoline, et Ettevõtte saab vara kasutamisest tulevast majanduslikku kasu. Muud ettemaksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna siis, kui ettemaksetega seotud kaubad või teenused on kätte saadud. Juhul, kui esineb märke selle kohta, et ettemaksega seotud varasid, kaupu või teenuseid ei saada kätte, hinnatakse ettemakse alla ja sellega seotud kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mittetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasel äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügi võimaldamiseks viimiseks ja müügi sooritamiseks.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalet varu, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumulieritud kulumise ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Soetusmaksumus sisaldab ka laenukasutuse kulutusi, mis on tekkinud vara soetamisega otseselt seotud või üldistelt võlakohustustelt, mis finantseerivad kriteeriumitele vastavate varade ehitust.

Hilisemad kulutused lisatakse vara bilansilisele maksumusele või kajastatakse vajadusel eraldi seisva varana ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara kriteeriumitele. Asendatud komponendi jääkväärtus kantakse maha. Muid hooldus- ja remondikulud kajastatakse kuluna kasumiaruandes nende tekkimise perioodil.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Maad ei amortiseerita. Muude materiaalse põhivara objektide kulumise arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, kajastamaks soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahet kuluna varade hinnanguliste eluigaade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Ehitised	25-40
Rajatised - elektriliinid	30-60
Muud rajatised	10-30
Masinad ja seadmed - elektriülekandeseadmed	7-25
Muu materiaalne põhivara	3-20

Varaobjekti lõppväärtus on hinnanguline summa, mida Ettevõtte saaks praegu vara realiseerimisest, millest on maha arvatud vara realiseerimisega seotud müügikulud, juhul kui vara oleks nii vana ja sellises olukorras, nagu ta on eeldatavasti oma kasuliku eluea lõpus. Varade lõppväärtusi ja kasulikke eluigaade vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse igal bilansipäeval.

Juhtkond hindab igal aruandekuupäeval, kas eksisteerib märke materiaalse põhivara väärtuse võimalikust langusest. Selliste märkide esinemise korral hindab juhtkond kaetavat väärtust, mis on kas vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara hinnatakse alla kaetava väärtuseni ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes. Vajadusel tühistatakse varasematel aastatel kajastatud kahjum vara väärtuse langusest juhul, kui on toimunud muutus hinnangutes, mida kasutati varaobjekti kasutusväärtuse või õiglase väärtuse (millest on maha arvatud müügikulutused) määramisel.

Müügist ja mahakandmisest saadavad kasumid ja kahjumid, mis leitakse müügist saadud tulu ja vara jääkväärtuse vahena, kajastatakse kasumiaruandes.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse esmalt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis on seotud varadega, mille kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Omandatud tarkvara litsentse kapitaliseeritakse nende omandamiseks ja tööseisundisse viimiseks tehtud kulutuste põhjal.

Isiklik kasutusõigus

Immateriaalse põhivara kajastamiskriteeriumitele vastavate hoonestusõiguste ja servituutide eest tehtud maksed kajastatakse immateriaalse põhivarana. Maa kasutusõiguste kulutused amortiseeritakse lepinguperioodi jooksul, mis ei ületa 100 aastat.

Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil nende kasulike eluigade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Tarkvara litsentsid	3-5 aastat
Isiklikud kasutusõigused	50-100 aastat

Väärtuse languse korral hinnatakse immateriaalse põhivara jääkmaksumus alla kasutusväärtuseni või õiglase väärtuseni, millest on arvatud maha müügikulutused, olenevalt kumb on kõrgem.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Maa ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse väärtuse langust juhul, kui teatud sündmused või muutused olukorras viitavad sellele, et kaetav väärtus võib olla langenud alla jääkmaksumuse. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara jääkmaksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil grupeeritakse varad madalamal tasemel, mille puhul on võimalik eristada rahavoogusid (raha genereerivad üksused). Kord alla hinnatud mittefinantsvarade puhul tuleb igal järgmisel aruandekuupäeval hinnata, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud.

Rendilepingud

Kasutusrent on rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved jäävad rendileandjale. Saadud või tasutud kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmistesse kategooriatesse: (a) kauplemiseesmärgil hoitavad, mis hõlmab ka tuletisinstrumente ja (b) muud finantskohustused. Ettevõttel on ainult „Muude finantskohustuste“ kategoorias olevaid finantskohustusi.

Muud finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulutused, ning kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuulavas summas. Pikaajalisi kohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna laenukohustuste lepinguperioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimuste vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Laenulepingute sõlmimisel makstavaid teenustasusid kajastatakse laenukasutuse kuludena selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et Ettevõtte laenu välja võtab. Sellised teenustasud kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide kuludena alates perioodist, kui laenu väljavõtmine aset leiab.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast või kui Ettevõttel ei ole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal on õigus tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu ning see õigus on selgunud bilansipäevaks.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Eraldised kohustuste või kulude katteks on mittefinantskohustused, mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Neid kajastatakse tekkepõhiselt siis, kui Ettevõttel on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev (juriidiline või faktiline) kohustus ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab majanduslikke hüvesid sisaldavatest ressurssidest loobumist, ja kohustuse summa on usaldusväärset hinnatav.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mis tulenevad minevikus aset leidnud sündmusest ja mille realiseerumine ei ole tõenäoline või mille suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärtusega mõõta, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Arendusväljaminekud

Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete või protsesside väljatöötamiseks. Arendusväljaminekuid kapitaliseeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38-s esitatud kajastamiskriteeriumid. Kapitaliseeritud arendusväljaminekuid amortiseeritakse toodete eeldatava kasutamisperioodi jooksul. Uuringutega seotud kulutusi, mida tehakse uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumiseks ei kapitaliseerita.

Aktsiakapital

Ettevõtte puuduvad eelisaktsiad. Lisakulutused, mis on otseselt omistatavad uute aktsiate emiteerimiseks, kajastatakse omakapitali vähendamisenä. Kui saadud tasu õiglane väärtus on suurem kui nominaalväärtus, kajastatakse see vahe ülekursina omakapitalis.

Dividendid

Dividende kajastatakse kohustusena ja nad arvatakse maha omakapitalist perioodil, mil need kuulutatakse välja ja kiidetakse heaks. Dividendid, mis kuulutatakse välja pärast bilansipäeva ja enne raamatupidamise aastaaruande avaldamist, avalikustatakse aastaaruande lisades.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulude arvestus

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses, millest on maha arvatud käibemaks ja allahindlused.

Tulu kaupade müügist kajastatakse hetkel, mil kõik kaupade omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle, tavaliselt kaupade väljasaatmise hetkel.

Tulu teenuse müügist kajastatakse tekkepõhiselt vastavate teenuste osutamisel.

Ülekandeteenus

Ettevõtte mõõdab ülekantud elektri koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud elektri mahtude ning reguleeritud ülekandetariffide alusel arvutatakse ülekandeteenuse tasud.

Bilansiteenus

Ettevõtte koostab igatunnisel Eesti elektrisüsteemi energiabilansi, mis koosneb Ettevõtte enda ning Ettevõttega bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite energiabilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Energiabilansid koostakse Ettevõtte enda ning jaotusvõrguettevõtjalt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemissperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik elektri tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud elektri koguseid, müüb Ettevõtte bilansihalduritele puudujääva energia. Kauplemissperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Ettevõtte bilansihalduritelt ülejääva energia. Bilansienergia ostu- ja müügihinnad arvutab Ettevõtte igaks kauplemissperioodiks kulupõhiselt.

Ülekoormustulu

Olukordades, kus riikidevaheliseks elektri ülekandeks on turuosalistelt soove rohkem kui on tehniliselt võimalik elektrit üle kanda, müüakse piiriülese elektri ülekandeõigusi vastavatel oksjonitel. Kasutusel on printsip, mille kohaselt 50% oksjonituludest kuulub kummagi riigi põhivõrguettevõtjale. Tunnioksjonitel, mille korraldajaks on elektribörs Nord Pool Spot, kannab viimane vastavatele põhivõrguettevõtjatele neile kuuluva 50%. Oksjonitel, mille korraldajaks oli Ettevõtte, laekus kogu oksjonitulu esmalt Ettevõttele, mille järel Ettevõtte kandis koheselt teise riigi põhivõrguettevõtjale talle kuuluva 50%. Sel juhul kajastati tulud netomeetodil, st ainult Ettevõttele jääva 50% osas.

Liitumistasude kajastamine

Elektrivõrguga liitumisel peavad kliendid tasuma liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks ehitatavale infrastruktuurile tehtavad tegelikud kulutused. Tulu liitumistasudest kajastatakse tulevaste perioodide tuluna ja kajastatakse ühtlaselt tuluna kliendisuhte hinnangulise kestvuse jooksul. Liitumistasusid amortiseeritakse 25 aastase perioodi jooksul. Tulevaste perioodide tulud liitumistasudest kajastatakse finantsseisundiaruandes pikaajalise kohustusena.

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine võetakse arvele selle õiglasest väärtusest, kui eksisteerib piisav kindlus, et Ettevõtte vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse brutomeetodil, mille kohaselt võetakse saadud sihtfinantseerimise summa finantsseisundi aruandes arvele kohustusena kui edasilükkunud tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Põhivõrguettevõtjatevaheline piiriüleste transidivoogude hüvitamise mehhanism

Põhivõrguettevõtjate omavahelise hüvitamise mehhanism (ITC) on EL määruse nr 838/2010 kohaselt ette nähtud piiriüleste energivoogude kompenseerimise mehhanism, milles osalevad üle 30 Euroopa riigi põhivõrguettevõtjad. Mehhanism töötab põhimõttel, et riigi põhivõrguettevõtja hüvitab ITC fondi kaudu teistele põhivõrguettevõtjatele piiriüleste energivoogudest põhjustatud lisakulud juhul, kui vastav riik on aruandeperioodil ekspordinud või importinud elektrit ning saab fondist hüvitist, kui riiki on läbinud teiste riikide turuosaliste põhjustatud transidivood. Vastavat arvestust peetakse selleks volitatud administraatorite poolt Šveitsis, kes esitavad andmed mehhanismi liikmetele igakuiselt maksmisele kuuluvate netosummadena. Nimetatud netosummad kajastab Ettevõtte koondkasumiaruandes vastavalt sellele kas tegu on netotuluga või netokuluga ridadel „Müügitulu“ või „Kaubad, toore, materjal ja teenused“.

Toetused elektritootjatele

Vastavalt seadusele peab Ettevõtte osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate elektritootjate (eelkõige taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade) toetamise skeemis. Ettevõtte kogub toetusi tarbijatelt ning jaotusvõrguettevõtjalt ja maksab need tingimustele vastavatele elektritootjatele välja.

Vastavalt regulatsioonile koostab Ettevõtte hinnangu toetuste suuruse kohta järgmise kalendriaasta jooksul, lähtudes hinnangutest, millised on nende tootjate poolt toodetava elektri hulk ning milline on lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste maht Eestis. Ettevõtte kasutab seda hinnangut, et määrata järgmise kalendriaasta toetusesumma tarbitava võrguteenuse ühe kWh (kilovatt-tunni) kohta, võttes arvesse ka erinevused prognoositud ja tegelike makstud toetuste summade vahel eelmisel perioodil (novembrist oktoobrini), ülelaekunud summalt teenitud intressi või alalaekunud summalt tasutud intressi ning toetuste haldamiseks tehtavaid põhjendatud kulutusi.

Erinevatel põhjustel erineb klientidelt saadud taastuenergia tasu alati väljamakstud toetuste summast. Väljamakstavast summast rohkem või vähem kogutud tasude summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Need saldod võetakse arvesse järgmise perioodi tasumäära arvestamisel, nagu eelpool kirjeldatud. Toetuste kogumine ja maksimine ei mõjuta Ettevõtte koondkasumit. Vaata ka lisa 13.

Hüvitised töötajatele

Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud). Need hüvitised kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, mil Ettevõtte töötajad osutasid nendega seotud teenuseid. Bilansipäevaks tasumata summad kajastatakse kohustusena.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab Ettevõtte prognoositava hüvitiste summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Maksustamine

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis Ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt.

Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 21/79. Dividendide väljamaksmisega kaasnevad Ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärasest lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud Ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Maksumäärad

Aastal 2013 kehtisid järgmised maksumäärad:

<i>Maks</i>	<i>Maksumäär</i>
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	1,0% töötajatele tehtud väljamaksetelt,
Erisoodustuste tulumaks	21/79 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	1-2,5% maa maksustatavalt väärtuselt aastas
Aktsiisimaks elektrilt	4,47 eurot/MWh elektrienergia kohta
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	21/79 ettevõtlusega mitteseotud kuludelt

Lisa 3

ARVESTUSPÕHIMÕTETE KASUTAMISEL RAKENDATUD OLULISED RAAMATUPIDAMISLIKUD HINNANGUD JA EELDUSED

Ettevõtte kasutab hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustuste bilansilist maksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle ja need põhinevad juhtkonna kogemusel ja muudel teguritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevastel sündmustel, mida peetakse mõistlikuks antud olukorras. Lisaks hinnangutele kasutab juhtkond eeldusi ka arvestuspõhimõtete rakendamise protsessis. Eeldused, millel on kõige olulisem mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele, ja hinnangud, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi varade ja kohustuste bilansilises maksumuses järgmisel majandusaastal, hõlmavad:

Materiaalse põhivara kasulikud eluead

Materiaalsete põhivara (lisa 10) objektide hinnangulised kasulikud eluead põhinevad juhtkonna hinnangutel vara kasutamise perioodi kohta. Majanduslike eluigade hinnang põhineb ajaloolisel kogemusel ning võtab arvesse kasutatavust äritegevuses ja varade füüsilist seisundit. Eelnev kogemus on näidanud, et kasulikud eluead on mõnikord olnud pikemad kui esialgselt hinnatud. Aruandeaastal oli kulum 22 107 tuhat eurot (2012: 21 547 tuhat eurot). Kui amortisatsioonimäärasid suurendatakse/vähendatakse 20% võrra, suureneks/väheneks amortisatsioonikulu aastas 4 421 tuhande euro (2012: 4 309 tuhat eurot) võrra.

Lisa 4

UUED ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Uued või muudetud standardid ja tõlgendused, mis on muutunud Ettevõttele kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2013, ei mõjutanud finantsaruandeid ja ei oma tähtsust Ettevõtte äritegevuse seisukohalt.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Ettevõttele.

Lisa 5

FINANTSRIISKIDE JUHTIMINE

Ettevõttes teostatakse riskijuhtimise funktsiooni vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud *Enterprise Risk Management Model*'i metoodikale, mis on välja töötatud Treadway komisjoni toetatavate organisatsioonide komitee (COSO) poolt. Ettevõtte riske hinnatakse neljas kategoorias: strateegia-, tegevus-, finants-, ja väliste riskide suhtes. Finantsriskid hõlmavad tururiski (sh elektri hinna risk, valuutarisk, intressimäära risk), krediidiriski ja likviidsusriski. Finantsriskide juhtimise funktsiooni peamised eesmärgid on kehtestada riskidele avatud positsioonide piirmäärad ja seejärel tagada, et avatus riskidele jääb nende piirmäärade raamesse. Riskijuhtimist jälgitakse juhatuse tasemel ning tulemustest kantakse ette auditikomiteele. Ettevõtte finantsriske juhitakse Ettevõtte finantsosakonnas.

Alljärgnevas tabelis on toodud Ettevõtte finantsvarade ja finantskohustuste klassid vastavalt IAS 39 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
Laenud ja nõuded		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	1 145	12 957
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	0	11 000
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	22 698	24 574
Laenud ja nõuded kokku	23 843	48 531
Müügiootel finantsvarad	1 946	1 946
Finantsvarad kokku	25 789	50 477

Finantskohustused

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
Muud finantskohustused		
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	40 592	21 329
Võlakohustused (lisa 12)	312 390	227 013
Finantskohustused kokku	352 982	248 342

Krediidirisk

Ettevõtte on avatud krediidiriskile, mis seisneb selles, et finantsinstrumendi üks pool võib põhjustada finantskahju teisele poolele oma kohustuse täitmatajätmise tõttu. Avatus krediidiriskile tuleneb Ettevõtte müügitegevusest krediidingimustel ja vastaspooltega tehtavatest muudest tehingutest, mille tulemusena Ettevõtte kajastab finantsvarasid. Ettevõtte riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on Ettevõtte lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse finantsinstrumentidesse: kriteeriumitele vastavate krediidasutuste üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest: likviidsuse tagamine, kapitali säilitamine, tulu teenimine.

Krediidiriskile avatud finantsvarad olid bilansipäeval järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	1 145	12 957
Lühiajalised finantsinvesteeringud (lisa 7)	0	11 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	22 698	24 574
Finantsseisundi aruandes kajastatud varade avatus krediidiriskile kokku	23 843	48 531

Ettevõtte struktureerib enda poolt võetavat krediidiriski taset, kehtestades tehingupartneritele või tehingupartnerite rühmadele aktsepteeritavad riski piirangud või abinõud krediidiriski maandamiseks. Ettevõtte on kehtestanud kriteeriumid krediidasutustele finantsvarade hoidmiseks. Nimetatud kriteeriumid sätestavad maksimaalsed lubatavad limiidid sõltuvana krediidasutuse krediidireitingust ning omakapitalist. Krediidiriski taseme piirangud kinnitatakse regulaarselt juhtkonna poolt. Selliseid riske jälgitakse jooksvalt ning aruanne esitatakse juhatusele kaks korda aastas.

Ettevõtte raamatupidamisosakond koostab laekumata nõuete aruande iganädalaselt ning esitab selle Ettevõtte finantsjuhile. On kehtestatud tingimused, mille korral antakse võla sissenõudmine üle inkassofirmale. Informatsioon krediidiriski kohta on avalikustatud lisa 8.

Krediidiriski kontsentratsioon

Ettevõtte on avatud krediidiriski kontsentratsioonile. Juhtkond jälgib ja avalikustab krediidiriski kontsentratsiooni aruannete põhjal, kus on loetletud riskid seoses vastaspoolega, mille puhul nõuete saldode kogusumma ületab 5% Ettevõtte omakapitalist. Seisuga 31.12.2013 oli Ettevõttel üks vastaspool, (31.12.2012: üks vastaspool), mille puhul nõuete saldode kogusumma oli 17 473 tuhat eurot (31.12.2012: 19 404 tuhat eurot) ehk 77% ostjate vastu nõuete ja muude nõuete brutosummast (31.12.2012: 79%). Nii 2013 kui ka 2012 oli kõige suurema nõuete summaga vastaspooleks 100% riigile kuuluva grupi tütarfirma, mis on loomuliku monopolina tegutsev elektri jaotusvõrguettevõtja. Seega ei pea juhatusele krediidiriski kontsentratsioonist tulenevaid riske kuigi olulisteks.

Tururisk

Ettevõtte on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt elektri hinna muutusest, avatud positsioonidest välisvaluutades ning intressikandvates varades ja kohustustes. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate avatud positsioonide piirmäärad, mida jälgitakse igapäevaselt. Selle meetodi kasutamine ei välista aga täielikult kahjumeid, vaid ainult piirab nende maksimaalset ulatust.

Sensitiivsus allpool loetletud tururiskide suhtes põhineb ühe teguri muutusel, eeldades, et kõik ülejäänud tegurid jäävad konstantseks. Praktikas on see ebatõenäoline ja muutused mõnedes tegurites võivad olla omavahel seotud, näiteks intressimäära muutused ja valuutakurside muutused.

Elektri hinnarisk

Ettevõtte ostab elektrit võrgukadude kompenseerimiseks peamiselt elektribörsilt. Võrgutasude arvutamisel kasutatakse eelmise perioodi keskmist elektri börsihinda. Olukorras, kus börsihind erineb tariifide arvutamisel kasutatust, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Tulemuseks on olukord, kus elektri börsihinna muutudes võib Ettevõtte saada kasu või kahju koelektri ostul lühiajalises perspektiivis. Ettevõtte hinnangul ei ole risk võimaliku kahju tekitamiseks suur ja seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna enamike Ettevõtte tehingute ja saldode alusvaluutaks on euro, ei ole Ettevõtte avatud olulisele valuutariskile. Ettevõttes on seatud eraldi piirmäärad avatud valuutapositsioonidele sõltuvalt valuutast ning kestvusest. Tehingud muudes valuutades on ebaolulise suurusega: seisuga 31.12.2013 kui ka 31.12.2012 ei olnud Ettevõttel finantsinstrumente muudes valuutades.

Intressimäära risk

Ujuva intressimääraga finantsinstrumendid tekitavad Ettevõttele rahavoogude intressimäära riski, st riski, et turuintressimäärade suurenedes kasvavad Ettevõtte intressikulud. Samas, lühiajaliste deposiitide puhul mõjutab turuintressimäärade muutus Ettevõtte intressitulu vabade vahendite investeerimisel uutesse deposiitidesse. Ettevõtte on seadnud minimaalseks fikseeritud intressiga võlakohustuste piirmääraks 60% kõigist võlakohustustest. Ettevõtte on teataval määral kaitstud intressimäärade muutuse vastu tänu sellele, et vastavalt regulatsioonile arvestatakse tariifide arvutamisel viimase viie aasta turu keskmist intressimäära. Fikseeritud intressimääraga finantsinstrumendid tekitavad õiglase väärtuse intressimäära riski. Kuna ettevõtte ei kajasta intressikandvaid finantsinstrumente õiglasel väärtusel, ei mõjuta turuintressimäärade muutus olemasolevate varade ega kohustuste bilansilist väärtust ega nendest tulenevat intressitulu ega -kulu.

Seisuga 31. detsember 2013 moodustasid 71% (31.12.2012: 98%) Ettevõtte pikaajalistest võlakohustustest korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud fikseeritud intressimääraga pikaajalised võlakirjad ja 29% (31.12.2012: 2%) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud ujuva intressimääraga pikaajalised pangalaenud. Pikaajalised võlakirjad emiteeriti 12.07.2011 seitsmeaastase tähtajaga nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Võlakirjade kupong on fikseeritud 4,625% p.a ning intressimaksud toimuvad üks kord aastas. Pangalaenude ujuv intress põhineb 6 kuu Euriboril ning see fikseeritakse kaks korda aastas.

Ettevõtte intressikandvateks finantsvaradeks on üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Üleöödeposiitidel fikseeritakse intress iga päev, tähtajalistel deposiitidel fikseeritakse intress kogu deposiidi perioodiks.

Järgnevas tabelis on esitatud kokkuvõtlikult Ettevõtte avatus intressimäära riskidele 2013. ja 2012. aastal. Tabelis on esitatud finantsvarade ja -kohustuste kogusummad bilansilises maksumuses, esitatuna kas lepingujärgse intressi ümberarvestuse tähtaja või maksetähtaja järgi, olenevalt kumb toimub varem.

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja 1 kuni 12 kuud 12 kuud kuni 5 kuni 5 aastat</i>			<i>Kokku</i>
31.12.2013				
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	1 145	0	0	1 145
Pikaajalised võlakohustused (lisa 12)	0	-89 832	-222 558	-312 390
Intressi muutustele avatud netopositsioon seisuga 31.12.2013	1 145	-89 832	-222 558	-311 245

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja 1 kuni 12 kuud kuni 1 kuu</i>		<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
31.12.2012				
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	12 957	0	0	12 957
Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades (lisa 7)	0	11 000	0	11 000
Pikaajalised võlakohustused (lisa 12)	0	-4 925	-222 088	-227 013
Intressi muutustele avatud netopositsioon seisuga 31.12.2012	12 957	6 075	-222 088	-203 056

Ettevõttel ei olnud muid intressimäära muutusele avatud riskiga finantsinstrumente.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Ettevõttel võib tekkida raskusi finantskohustuste täitmisel. Ettevõttel on igapäevane vajadus vabade rahaliste vahendite järele. Ettevõtte eesmärk on saavutada stabiilne finantseerimisbaas, mis koosneb peamiselt kohustustest pankade ees ja võlakirjadest. Likviidsusriski juhib Ettevõtte finantsosakond, jälgides likviidsuspositsiooni ning teostades regulaarseid likviidsuse stressiteste erinevate stsenaariumite korral, mis hõlmavad nii tavapäraseid kui ka keerulisemaid turutingimusi.

Ettevõttel oli negatiivne käibekapital seisuga 31.12.2013, kuid likviidsusrisk oli täielikult kaetud kasutamata arvelduskrediidi ning väljavõtmata laenude abiga (lisa 12).

Järgnevas tabelis esitatakse kohustused seisuga 31.12.2013 ja 31.12.2012 nende lepinguliste tähtaegade järgi. Likviidsustabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood. Kui kohustuste summa ei ole fikseeritud, määratakse avalikustatav summa kindlaks aruande kuupäeval esinevate tingimuste alusel. Maksed välisvaluutas arvestatakse ümber, kasutades bilansipäeva seisuga kehtivat valuutakurssi. Järgnevate perioodide rahavoogude arvestuse aluseks on kasutatud bilansipäeva seisuga kehtivaid laenuintressimäärasid.

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2013 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused*					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	23 868	11 607	0	0	35 475
Võlakohustused (lisa 12)	0	11 278	284 791	91 419	387 488
Tulevased maksed kokku	23 868	22 885	284 791	91 419	422 963

*Kaos intressidega

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2012 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused*					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	11 966	4 429	0	0	16 395
Võlakohustused (lisa 12)	0	10 475	37 018	245 386	292 879
Tulevased maksed kokku	11 966	14 904	37 018	245 386	309 274

* Koos intressidega

Likviidsuse tagamiseks ning rahavoogude paremaks juhtimiseks on Ettevõtte sõlminud arvelduskrediidi lepingu summas 20 000 tuhat eurot ning hoiab raha likviidsetes pangadeposiitides. Seisuga 31.12.2013 oli Ettevõttel vabu rahalisi vahendeid (raha ja raha ekvivalendid) mahus 1 145 tuhat eurot (31.12.2012 seisuga 23 957 tuhat eurot). Lisainformatsioon on lisades 6 ja 7.

Lisaks oli Ettevõttel 31.12.2013 seisuga kasutamata laenulimiit summas 35 000 tuhat eurot (31.12.2012: 110 000 tuhat eurot). Euroopa Liit eraldas Ettevõttele tagastamatut finantsabi Eesti ja Soome vahelise elektrilise ühenduse EstLink 2 ehitamiseks 50 000 tuhande euro ulatuses, millest 15 000 tuhat eurot maksti välja aastal 2010. Ülejäänud osa on Ettevõttel õigus võtta välja aastatel 2014-2015 vastavalt projekti valmimise etappidele.

Kapitali juhtimine

Ettevõtte peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada Ettevõtte jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja tagada kindlustunne kreditoridele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur, vähendamaks kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri, on Ettevõttel võimalik reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, tagastada aktsionäridele osa sissemakstud aktsiakapitalist, emiteerida uusi aktsiaid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt majandusharus levinud praktikale kasutab Ettevõtte kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga bilansipäeva seisuga. Ettevõtte eesmärgiks on säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 35% - 45%. Omakapitali osakaal koguvaradest on toodud järgnevas tabelis:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2013</i>	<i>31.12.2012</i>
Omakapital	274 087	225 136
Varad kokku	670 934	515 729
Omakapitali ja varade suhe	41%	44%

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Õiglane väärtus on summa, mille eest võib finantsinstrumenti vahetada huvitatud osapoolte vahelises jooksvas tehingus, mis ei ole sundmüük või likvideerimine ning mida väljendab kõige paremini aktiivne noteeritud turuhind.

Alljärgnevalt on toodud õiglase väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide analüüs väärtuse hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse sõltuvalt hindamisel kasutatavatest sisenditest järgmiselt:

Tase 1

identsete varade või kohustuste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.

Tase 2

muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.

Tase 3

vara või kohustuse puhul mittejälgitavad sisendid.

Finantsinstrumentide hinnangulised õiglased väärtused on määratud kindlaks Ettevõtte poolt, kasutades kättesaadavat turuinformatsiooni selle olemasolu korral ja asjakohaseid hindamismetodoloogiasid. Lisaks kasutatakse hinnanguid turuandmete tõlgendamiseks, et määrata kindlaks õiglane väärtus.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad

Ostjate vastu nõuete ja muude finantsnõuete bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglasele väärtusele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustused

Tarnijatele võlgnevuste ja muude võlgade bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglasele väärtusele.

Fikseeritud intressimääraga pikaajaliste võlakohustuste hinnanguline õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades nende börsil noteeritud võlakirjade turuhinda (tase 1). Ujuva intressimääraga pikaajaliste laenukohustuste (tase 3) õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades hindamistehnikaid, mis põhinevad eeldatavatel rahavoogudel, mis on diskonteeritud sarnase krediidiriski ja järelejäänud lunastustähtajaga instrumentide turuintressimääradega.

Võlakohustuseks seisuga 31.12.2013 olid võlakirjad, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 255 415 tuhat eurot (nominaal 225 000 tuhat eurot) ja pangalaenu, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 79 121 tuhat eurot (nominaal 90 000 tuhat eurot). Võlakohustuseks seisuga 31.12.2012 olid võlakirjad, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 251 739 tuhat eurot (nominaal 225 000 tuhat eurot) ja pangalaenu, mille turuväärtus ilma kogunenud intressita oli 4 578 tuhat eurot (nominaal 5 000 tuhat eurot).

Lisa 6

RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2013	31.12.2012
Arvelduskontod pankades	298	861
Lühiajalised deposiidid	847	12 096
Kokku raha ja raha ekvivalendid	1 145	12 957

Hoiused ja kuni 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

tuhandetes eurodes

31.12.2013 31.12.2012

Hoiused ja deposiidid pankades:

mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa3	6	38
mis omavad Moody 'se krediitreitingut A2	793	10 821
mis ei oma Moody 'se krediitreitingut*	346	2 098
Kokku hoiused ja deposiidid pankades	1 145	12 957

*Kaks krediitreitinguta pank, milles Ettevõtte raha hoidis, on Moody'se krediitreitinguga A1 rahvusvaheliste pankade Eestis registreeritud tütarfirmad.

Lisa 7

ÜLE 3-KUULISE TÄHTAJAGA DEPOSIIDID PANKADES

tuhandetes eurodes

31.12.2013 31.12.2012

Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	0	11 000
Kokku üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	0	11 000

Üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades

tuhandetes eurodes

31.12.2013 31.12.2012

mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa3	0	6 000
mis omavad Moody 'se krediitreitingut A2	0	5 000
Kokku üle 3-kuulise tähtajaga deposiidid pankades	0	11 000

Üle 3-kuuliste tähtajaliste hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal vahemikus 0,14%-0,62% (2012: 0,37%-1,88%).

Lisa 8

NÕUDED OSTJATE VASTU JA MUUD NÕUDED

tuhandetes eurodes 31.12.2013 31.12.2012

Nõuded ostjate vastu

Ostjatelt laekumata arved	22 653	24 524
▪ sh ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlus	-12	-7
Muud nõuded	45	50
▪ sh muud nõuded	45	45
▪ sh intressinõuded	0	5
Finantsvarad kokku finantsseisundi aruande saldol „nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“	22 698	24 574
Maksunõuded	5	3
Ettemaksud	154	123
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	22 858	24 700

Ostjate vastu nõuete krediitkvaliteedi analüüs:

tuhandetes eurodes 31.12.2013 31.12.2012

Ostjatelt laekumata arved , mille tähtaeg ei ole veel saanud

▪ Jaotusvõrguettevõtjad	18 987	21 053
▪ Muud kliendid	3 345	3 417
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille tähtaeg ei ole veel saanud	22 332	24 470

Ostjatelt laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole (IAS 39) ebatõenäoliselt laekuvad

▪ laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva	321	54
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad	321	54

Ostjatelt laekumata arved , mis on ebatõenäoliselt laekuvad

▪ laekumistähtajast on möödas üle 90 päeva	12	7
Ostjatelt laekumata arved kokku, mis on ebatõenäoliselt laekuvad	12	7
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas	333	61
Nõuded ostjate vastu kokku	22 653	24 524

Aruandeaastal on maha kantud lootusetud nõuded, mis olid seisuga 31.12.2013 tasumata ja mille maksetähtaeg oli 31.12.2012 ja varasem, summas 3 tuhat eurot (2012: 7 tuhat eurot).

Andmed seotud osapooltele esitatud nõuete kohta on avalikustatud lisa 24.

Lisa 9

VARUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2013	31.12.2012
Tooraine ja materjal ladudes	347	0
Varud kokku	347	0

Ühing hoiab avariireservi elektrijaamade jaoks reservkütuse varu.

Lisa 10

MATERIAALNE PÕHIVARA

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Maa</i>	<i>Ehitised</i>	<i>Rajatised</i>	<i>Masinad ja seadmed</i>	<i>Muu</i>	<i>Lõpetamata ehitus</i>	<i>Kokku</i>
Materiaalne põhivara 1.01.2012							
Soetusmaksumus 1.01.2012	4 839	17 326	236 957	216 322	54	0	475 498
Akumuleeritud kulum	0	-3 317	-75 737	-62 093	-33		-141 180
Jääkmaksumus 1.01.2012	4 839	14 009	161 220	154 229	21	0	334 318
Lõpetamata ehitus	0	0	0	0	0	76 116	76 116
Materiaalne põhivara kokku 1.01.2012	4 839	14 009	161 220	154 229	21	76 116	410 434
Liikumised 1.01.2012-31.12.2012							
Lisandumised	387	0	0	0	0	68 162	68 549
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	784	5 795	23 256	0	-29 835	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 22)	0	0	0	0	0	4 140	4 140
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-2	0	0	-123	0	0	-125
Arvestatud kulum	0	-515	-10 049	-10 970	-13	0	-21 547
Vara väärtuse langus	0	0	-274	-175	0	0	-449
Liikumised kokku 1.01.2012-31.12.2012	385	269	-4 528	11 988	-13	42 467	50 568
Materiaalne põhivara 31.12.2012							
Soetusmaksumus 31.12.2012	5 224	18 064	240 959	237 383	54	0	501 684
Akumuleeritud kulum	0	-3 786	-84 266	-71 166	-46	0	-159 264
Jääkmaksumus 31.12.2012	5 224	14 278	156 693	166 217	8	0	342 420
Lõpetamata ehitus	0	0	0	0	0	118 583	118 583
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2012	5 224	14 278	156 693	166 217	8	118 583	461 003

Liikumised 1.01.2013-31.12.2013

Lisandumised	0	1 665	13 651	23 056	0	157 262	195 634
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	10 958	100 393	101 185	0	-212 536	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 22)	0	0	0	0	0	6 755	6 755
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-6	0	0	-78	0	0	-84
Arvestatud kulum	0	-559	-9 590	-11 952	-6	0	-22 107
Vara väärtuse langus	-3	0	-4	-268	0	0	-275
Liikumised kokku 1.01.2013-31.12.2013	-9	12 064	104 450	111 943	-6	-48 519	179 923

Materiaalne põhivara 31.12.2013

Soetusmaksumus 31.12.2013	5 215	30 687	354 542	361 072	54	0	751 570
Akumuleeritud kulum	0	-4 345	-93 399	-82 912	-52	0	-180 708
Jääkmaksumus 31.12.2013	5 215	26 342	261 143	278 160	2	0	570 862
Lõpetamata ehitus	0	0	0	0	0	70 063	70 063
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2013	5 215	26 342	261 143	278 160	2	70 063	640 925

Aruandeaastal on kasutusele võetud Eesti ja Soome vaheliste elektriliste ühenduste EstLink 1 ja EstLink 2 rajatised ja seadmed soetusmaksumusega vastavalt 38 289 ja 135 968 tuhat eurot ja esimene avariireservelektrijaam soetusmaksumusega 56 739 tuhat eurot.

Lõpetamata ehitus sisaldab peamiselt teist avariireservelektrijaama ning alajaamade ja elektrienergia ülekandeliinide ehitusi. Lõpetamisel kantakse nende varade maksumus masinate ja seadmete, ehitiste ja rajatiste soetusmaksumuse hulka.

Lõpetamata ehituse lisandumised sisaldavad kapitaliseeritud laenukulutusi aruandeaastal summas 6 755 tuhat eurot (2012: 4 140 tuhat eurot). Kapitaliseerimismäär oli 4,5% (2012: 4,9%).

Informatsioon materiaalse vara kasutusrendi kohta on toodud lisa 23.

Eesti ja Soome vaheliste elektriliste ühenduste EstLink 1 ja EstLink 2 merealused kaablid on ühiskasutuses Soome põhivõrguettevõtjaga Fingrid OYj. Kõik nimetatud kaablitega seotud kulud jagatakse poolte vahel võrdselt, olenemata sellest, millises kaabli osas kulu tekkis.

Lisa 11

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Omandatud tarkvara, litsentsid</i>	<i>Maa kasutusõigus</i>	<i>Kokku</i>
Immateriaalne põhivara 1.01.2012			
Soetusmaksumus 1.01.2012	2 631	1 210	3 841
Akumuleeritud amortisatsioon	-289	-57	-346
Jääkmaksumus 1.01.2012	2 342	1 153	3 495
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	228	0	228
Immateriaalne põhivara kokku 1.01.2012	2 570	1 153	3 723
Liikumised 1.01.2012-31.12.2012:			
Lisandumised	1 196	34	1 230
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 22)	20	0	20
Amortisatsioonikulu	-835	-14	-849
Liikumised kokku 1.01.2012-31.12.2012	381	20	401
Immateriaalne põhivara 31.12.2012			
Soetusmaksumus 31.12.2012	4 074	1 244	5 318
Akumuleeritud amortisatsioon	-1 123	-72	-1 195
Jääkmaksumus 31.12.2012	2 951	1 172	4 123
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	0	0	0
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2012	2 951	1 172	4 123
Liikumised 1.01.2013-31.12.2013			
Lisandumised	525	344	869
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 22)	1	0	1
Amortisatsioonikulu	-1 266	-14	-1 280
Liikumised kokku 1.01.2013-31.12.2013	-740	330	-410
Immateriaalne põhivara 31.12.2013			
Soetusmaksumus 31.12.2013	3 265	1 587	4 852
Akumuleeritud amortisatsioon	-1 276	-85	-1 361
Jääkmaksumus 31.12.2013	1 989	1 502	3 491
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	222	0	222
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2013	2 211	1 502	3 713

Lisa 12

VÕLAKOHUSTUSED

tuhandetes eurodes 31.12.2013 31.12.2012

Pikaajalised võlakohustused

Pikaajaline pangalaen	89 832	4 925
Emiteeritud võlakirjad	222 558	222 088
Pikaajalised võlakohustused kokku	312 390	227 013

Ettevõtte laenukohustustealusvaluutad

tuhandetes eurodes 31.12.2013 31.12.2012

Võlakohustused eurodes	312 390	227 013
Võlakohustused kokku	312 390	227 013

Laenukapitali keskmine efektiivne intress oli 2013. aastal 4,6% (2012: 4,8%).

Ettevõtte on finantseerimiseks kasutanud järgmiseid vahendeid:

Pangalaen Euroopa Investeerimispankalt

Augustis ja novembris 2013 võttis Ettevõtte kahes osas välja laenu summas 75 000 tuhat eurot. Tagastamise tähtaeg on 2033, intress on ujuv, mis koosneb 6 kuu Euriborist, millele on lisatud marginaal ning tagasimaksed hakkavad toimuma alates aastast 2018.

Pangalaenu Põhjamaade Investeerimispankalt

Oktoobris 2013 võttis Ettevõtte välja 1.07.2013 sõlmitud laenu summas 10 000 tuhat eurot. Tagastamise tähtaeg on 2033, intress on ujuv, mis koosneb 6 kuu Euriborist, millele on lisatud marginaal ning tagasimaksed hakkavad toimuma alates aastast 2018.

Detsembris 2012 võttis Ettevõtte välja 1. osa 20.10.2010 sõlmitud laenust summas 5 000 tuhat eurot. Tagastamise tähtaeg on 2025, intress on ujuv, mis koosneb 6 kuu Euriborist, millele on lisatud marginaal ning tagasimaksed hakkavad toimuma alates aastast 2015.

Eurovõlakirjad

Ettevõtte emiteeris aastal 2011 eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot tähtajaga 2018 ning noteeris need Londoni börsil. Võlakirjade kupong on fikseeritud 4,625% ning intressimaksed toimuvad üks kord aastas.

Arvelduskrediit

Ettevõttel on arvelduskrediidi leping summas 20 000 tuhat eurot. Leping kehtib aastani 2016 ning seda on võimalik lõpetada 6-kuulise etteteatamise tähtajaga. Kasutatud osalt makstav intress on ujuv. Seisuga 31.12.2013 ja 31.12.2012 ei kasutanud Ettevõtte arvelduskrediiti.

Ettevõttel olid bilansipäeval kehtivad laenulepingud, mille väljavõtmata laenulimiit oli kokku 35 000 tuhat eurot (31.12.2012: 110 000 tuhat eurot). Kõik või osa nimetatud laenudest on võimalik võtta välja perioodil kuni 31.12.2014. Kõigi väljavõtmata laenude puhul on intress ujuv ja see määratakse vahetult enne laenusumma väljavõtmist.

Lisa 13

VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2013	31.12.2012
Võlad tarnijatele	14 314	10 496
Võlad ostetud materiaalse ja immateriaalse põhivara eest	9 554	1 374
Kogutud ettemaksed elektrienergia tootjatele (lisa 2)	11 326	4 397
Muud võlad	281	128
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ ilma kogunenud intressideta	35 475	16 395
Kogunenud intressid	5 117	4 934
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“	40 592	21 329
Maksuvõlad		
Käibemaks	147	2 152
Sotsiaalkindlustusmaks	229	172
Üksikisiku tulumaks	128	94
Töötuskindlustusmaks	18	16
Kohustusliku kogumispensioni sissemaksed	11	8
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	6	4
Aktsiisimaks	169	110
Maksuvõlad kokku	708	2 556
Viitvõlad - töötajate hüvitised		
Palk	208	198
Preemia	75	85
Puhkusetasu	79	90
Sotsiaalkindlustuse ja töötuskindlustuse maks	52	60
Viitvõlad - töötajate hüvitised kokku	414	433
Muud võlad	3	1
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	41 717	24 319

Andmed seotud osapooltele võlgade kohta on avalikustatud lisa 24.

Lisa 14

TULEVASTE PERIOODIDE TULUD JA SIHTFINANTSEERIMINE

Liitumis- ja muud teenustasud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Tulevaste perioodide tulud liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi algul	24 487	24 077
Saadud liitumis- ja muud teenustasud	4 753	1 690
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 16)	-1 064	-1 280
Tulevaste perioodide tulud liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi lõpul	28 176	24 487

Sihtfinantseerimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi algul	14 774	15 045
Saadud toetused	117	54
Kasutatud toetused tegevuskuludeks (lisa 17)	-152	0
Kasutatud toetused põhivara katteks (lisa 17)	-175	-325
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi lõpul	14 564	14 774

Lisa 15

OMAKAPITAL

Ettevõtte aktsiakapital koosneb 149 890 aktsiast nimiväärtusega 1 000 eurot (31.12.2012: 149 890 aktsiat nimiväärtusega 1 000 eurot). Aktsiate eest on täielikult makstud.

Aastatel 2013 ning 2012 dividende ei makstud.

Seisuga 31.12.2013 moodustas Ettevõtte kohustuslik reservkapital 6 259 tuhat eurot (31.12.2012: 4 515 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2013 on Ettevõttel kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 2 448 tuhat eurot (31.12.2012: 1 743 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2013 oli Ettevõtte jaotamata kasum 117 939 tuhat eurot (31.12.2012: 70 731 tuhat eurot). Dividendidena jaotatavale puhaskasumile kohaldatakse tulumaksumäära 21/79. Seisuga 31.12.2013 on võimalik jaotada 91 238 tuhat eurot netodividendidena (31.12.2012: 54 500 tuhat eurot) ja vastav tulumaks oleks 24 253 tuhat eurot (31.12.2012: 14 487 tuhat eurot).

Lisa 16

MÜÜGITULU

Müügitalu analüüs tegevusvaldkondade lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük		
Bilansienergia	19 630	12 792
Reguleerimisteenused	629	254
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük kokku	20 259	13 046
Võrguteenuste müük		
Ülekandeteenus	93 716	84 727
Muud võrguteenused	15 492	5 559
▪ sh ülekoormustulu	14 208	4 031
Müügitalu liitumistasudest (lisa 14)	1 064	1 280
Võrguteenuste müük kokku	110 272	91 566
Muude kaupade ja teenuste müük		
Ülekandeseadmete rent (lisa 23)	848	840
Vanametalli müük	333	181
Muude teenuste müük	2 119	3 293
Muude kaupade müük	5	6
Muude kaupade ja teenuste müük kokku	3 305	4 320
Müügitalu kokku	133 836	108 932

Müügitalu analüüs klientide geograafilise asukoha järgi

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Eesti	114 810	99 480
Norra	14 122	3 258
Läti	2 094	2 111
Soome	579	2 032
Leedu	972	580
Venemaa	383	428
Muud	876	1 043
Müügitalu kokku	133 836	108 932

Lisa 17

MUUD ÄRITULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Saadud viivised, trahvid ja hüvitised	262	186
Kasum materiaalse põhivara müügist	5	40
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	153	0
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine (lisa 14)	175	325
Muud äritulud kokku	595	551

Lisa 18

KAUBAD, TOORE, MATERJAL JA TEENUSED

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Ostetud elektrienergia bilansiteenuse osutamiseks		
Ostetud bilansienergia	16 373	10 398
Ostetud võimsuse reguleerimise teenus	3 316	2 226
Bilansiteenuse osutamiseks ostetud elektrienergia kokku	19 688	12 624
Süsteemiteenused		
Ostetud elektrilise võimsuse reservid	4 323	4 225
Reaktiivenergia	431	423
Vastukaubandus	947	806
Avarielektrijaama püsikulud	3	0
Süsteemiteenuste kulud kokku	5 704	5 454
Elektrienergia võrgukadude kompenseerimiseks		
Elektrienergia mittetaastuvatest energiaallikatest	15 694	10 525
Elektrienergia kokku võrgukadude kompenseerimiseks	15 694	10 525
Hooldus- ja remonditööd		
Põhitegevuse rajatistele ja seadmetele	4 420	4 093
Tootmishoonetele ja -territooriumitele	510	457
Demontaažitööd ja jäätmete käitlemine	109	115
Muud kulud	184	277
Hooldus- ja remonditööd kokku	5 223	4 942

tuhandetes eurodes

2013

2012

Muud kulud

Operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimiskulud	669	665
Muud kulud	1 907	3 164
Muud kulud kokku	2 576	3 829
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku	48 885	37 374

Lisa 19

MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD

tuhandetes eurodes

2013

2012

Transpordi- ja töövahendite kulud	131	122
Valve-, kindlustus- ja töökaitsealased kulud	74	88
Bürookulud	322	361
Teadus- ja arendustegevuse kulud (R&D)	296	188
Uurimistööde ja konsultatsioonide kulud	717	450
Telekommunikatsioonikulud	971	938
Infotehnoloogia kulud	466	439
Koolitus- ja muud tegevuskulud	799	1 019
Mitmesugused tegevuskulud kokku	3 776	3 605

Lisa 20

TÖÖJÕUKULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2013	2012
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	3 338	3 043
Töölepingu lõpetamise hüvitised	10	4
Muud tasud	113	119
Töövõtjatele arvestatud kokku	3 461	3 166
Sotsiaalmaks	1 178	1 046
Töötuskindlustusmaks	31	38
Tööjõukulud kokku	4 670	4 250
▪ sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	250	233
Erisoodustused	24	23
Sotsiaalmaks	90	84
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	364	340

Keskmine töötasu kuus oli 1 892 eurot (2012: 1 749 eurot).

Juhatuse liikmetele makstakse teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise eest hüvitist, mis võrdub kolme kuu teenistustasuga.

Lisa 21

MUUD ÄRIKULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2013	2012
Ettevõtlusega mitteseotud kulud	75	62
Tasutud viivised, trahvid ja hüvitised	7	34
Netokahjum valuutakursi muutustest	0	1
Tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	18	13
Muud ärikulud	24	8
Kokku muud ärikulud	123	118

Lisa 22

FINANTSTULUD JA -KULUD

<i>tuhandetes eurodes</i>	2013	2012
Finantstulud		
Intressitulud	71	385
Muud finantstulud	32	0
Kokku finantstulud	103	385
Finantskulud		
Intressikulud	-11 220	-10 966
Kahjum valuuta kursi muutustest	-1	-1
Muud finantskulud	-2	-2
Kokku finantskulud	-11 223	-10 969
Miinus: Kapitaliseeritud finantskulud (lisa 10, 11)	6 756	4 160
Koondkasumiaruandes kajastatud finantskulud kokku	-4 467	-6 809
Neto finantstulud (-kulud)	-4 364	-6 424

Lisa 23

KASUTUSRENT

Ettevõtte kui rendileandja

Kasutusrendi tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2013	2012
Ehitised	203	330
Rajatised	848	840
Kasutusrendi tulu kokku	1 051	1 170

Rajatised

Ettevõttel on kasutusrendileping, mille kohaselt renditakse välja liinimastidele kinnitatud kiudoptilise kaabli vabu kiude. See kaabel toimib ka liinide piksekaitsetrossina ja Ettevõtte kasutab kiude oma tehniliseks sideks. Vabad kiud on antud rendile Televõrgu AS'ile. Rendileping sisaldab piirangut, mille kohaselt ei tohi Ettevõtte anda oma ülekandeseadmeid kasutuseks teistele telekommunikatsioonivaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Leping kehtib kuni 31.3.2025. Iga-aastane rendimaksete suurus sõltub aasta jooksul väljarenditud kiudude hulgast.

Andmed varade (rajatiste) kohta, mis on antud rendile kasutusrendi tingimustel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2013	31.12.2012
Soetusmaksumus	5 707	5 805
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-3 326	-2 937
Jääkmaksumus	2 381	2 868

Arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	2 013	2 012
Arvestatud kulum	399	349

Hinnanguline järgmiste perioodide renditulu kasutusrendi lepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2013	31.12.2012
sh kuni 1 aasta	855	848
1-5 aastat	3 420	3 392
üle 5 aasta	5 344	6 148
Järgmiste perioodide rendimaksed kokku	9 619	10 388

Ettevõtte kui rentnik

Kasutusrendi kulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2013	2012
Bürooruumid	36	36
Transpordiseadmed	86	82
Muud masinad ja seadmed	21	19
Kasutusrendikulud kokku	143	137

Kõik rendilepingud, milles Ettevõtte on rentnik, on katkestatavad lühikese etteteatamistähtajaga.

Lisa 24

SALDOD JA TEHINGUD SEOTUD OSAPOOLETGA

Üldjuhul seotud osapoolteks loetakse osapooli, kui nad on ühise kontrolli all või kui ühel osapoolel on võime kontrollida teist osapoolt või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise osapoolle üle finantsiliste ja tegevusalaste otsuste tegemisel. Iga võimaliku seotud osapoolte suhet käsitledes pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Ettevõtte majandusaasta aruande koostamisel olid seotud osapoolteks:

- (I) Riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted
- (II) Juhatus ja nõukogu
- (III) Eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted

Tasumata saldod seotud osapooltega olid järgmised

tuhandetes eurodes 31.12.2013 31.12.2012

Nõuded ostjate vastu

Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	19 162	20 889
Nõuded ostjate vastu kokku	19 162	20 889
▪ sh võrguettevõtjad	17 661	19 640

Võlad tarnijatele ja muud võlad

Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	3 524	2 981
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	3 524	2 981

Tulud ja kulud seotud osapooltega tehingutest

tuhandetes eurodes Seotud osapool 2013 2012

Tulu kaupade müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	14 120	7 096
Tulu teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	85 255	79 070
Tulu kaupade ja teenuste müügist kokku		99 375	86 166
Kaupade ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	3 132	14 706
Teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	6 407	10 065
Kaupade ja teenuste ost		9 539	24 771
Investeeringud põhivarasse	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	39 299	1 932
▪ sh Eesti ja Soome vahelise elektrilise ühenduse EstLink 1 ost		38 499	0

- Tulu kaupade müügist on saadud bilansienergia ja reaktiivenergia müügist
- Tulu teenuste müügist on saadud peamiselt võrguteenuste müügist ja kiudoptilise kaabli rendist.
- Kulu kaupade ostust tuleneb bilansienergia-, reaktiivenergia ostust ning elektrienergia ostust kadudeks.
- Teenuste ost sisaldab peamiselt reguleerimisteenuseid, Eesti-Soome merekaabli võimsuse renti, operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimise teenuseid ning hooldus ja -remonditeenuseid.

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed ja nende lähedased omavad olulist mõjuvõimu

tuhandetes eurodes

2013

2012

Teenuste müük

51

0

Tegevjuhtkonnale ja juhatuse liikmetele arvestatud kompensatsioonid on avalikustatud lisas 20.

Nõuded ja kohustused seotud osapooltele on avalikustatud lisades 8 ja 13. Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2013.a nii nagu ka 2012.a moodustatud allahindluseid.

Lisa 25

TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED JA SIDUVAD TULEVIKUKOHUSTUSED

Võrgu arenduskohustused

Elektrituruseaduse kohaselt on võrguettevõtjal kohustus arendada võrku viisil, mis tagab oma teeninduspiirkonnas võimaluse järjepidevalt osutada ettenähtud tingimuste kohast võrguteenust.

Siduvad tulevikukohustused investeeringuteks

Seisuga 31.12.2013 oli Ettevõttel materiaalse põhivara suhtes lepingujärgsed siduvad tulevikukohustused kapitalikulutusteks summas 100 999 tuhat eurot (31.12.2012: 232 678 tuhat eurot). Neist suurim on Eestit ja Soomet ühendava teise veealuse elektrikaabli EstLink 2 ehitamise lepingud (24 759 tuhat eurot) ning avariireservelektrijaama investeering (52 613 tuhat eurot).

Maksualased kohustused

Maksuhalduril on õigus kontrollida Ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahvid. Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Muud vaidlused

Ühingu vastu on esitatud nõue 9 170 tuhande euro ulatuses. Nõude kohaselt tekitasid Balti riikide süsteemihaldurid ühele turusolisele kahju selle läbi, et ei rakendanud piiriülese ülekandevõimsuse jaotamisel seaduses nõutud mehhanisme ja seetõttu vastutavad kõik kolm süsteemihaldurit nimetatud kahju eest solidaarselt. Ühing peab esitatud nõuet alusetuks ja selle realiseerumise tõenäosust madalaks.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Elering AS-i aktsionärile

Aruanne raamatupidamise aastaaruande kohta

Oleme auditeerinud kaasnevat Elering AS-i (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2013, koondkasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta ning lisasid, mis sisaldavad aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat informatsiooni.

Juhatus kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ning sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindlustunnet, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja õiglaseks esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2013 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

AS PricewaterhouseCoopers, Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, F: 614 1900, www.pwc.ee

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Me ei täheldanud auditi käigus vastuolusid kaasneva raamatupidamise aastaaruande ning elektrituruseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide vahel.

AS PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Stan Nahkor', is placed above the printed name.

Stan Nahkor
Vandeaudiitor, litsents nr 508

17. märts 2014

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Elering AS jaotamata kasum seisuga 31.12.2013 oli 117 939 tuhat eurot.

Elering AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada
Ettevõtte jaotamata kasum järgmiselt:

Kohustuslikku reservkapitali 2 448 tuhat eurot

Jaotamata kasumisse 115 491 tuhat eurot

TEGEVJUHTKONNA ALLKIRJAD 2013. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Elering AS 2013.a. majandusaasta aruande allkirjastamine 17.03.2014.

Taavi Veskimägi
juhatuse esimees

Kalle Kilik
Juhatuse liige

Peep Soone
Juhatuse liige

ELERING AS MÜÜGITULU VASTAVALT EMTAK 2008-LE

Elering AS müügitulu jaguneb suuremate tegevusalade lõikes järgnevalt:

<i>EMTAK* Tegevusala</i>	<i>1.01.2013 - 31.12.2013</i>	<i>1.01.2012 - 31.12.2012</i>
35121 Ülekande teenus- edastamine põhivõrgu kaudu	112 188	94 529
35141 Elektrienergia müük (bilansienergia)	20 259	13 046
77399 Mujal liigitamata masinate ja seadmete rentimine	848	840
47770 Muude kasutatud kaupade jaemüük	338	187
68201 Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	203	330

* EMTAK – Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

Kadaka tee 42 / 12915 Tallinn
telefon: 715 1222
faks: 715 1200
e-post: info@elering.ee

www.elering.ee

Eestimaad jäädvustas
taevapiltnik Andres Tarto